

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

CİLT : 29

Elli dördüncü İnikat

1 . III . 1954 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	2	meye alınması hakkında takriri (4/416,	
2. — Havale edilen kâğıtlar	2	2/355)	3:5
3. — Yoklama	3	5. — Müzakere edilen maddeler	5
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiyeye mâruzatı	3	1. — Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri ve Adalet Komisyonu raporu (4/375)	5:16,16: 28,29:32
1. — Ankara Mebusu Fuad Seyhun'un, İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifinin ruzna-			

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Birinci celse

1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye kanunu lâyihasının son maddeleri kabul olunduktan sonra heyeti umumiyesi üzerinde görüşüldü. Celseye ara verildi.

İkinci celse

1954 Malî yılı Muvazenei Umumiye Kanunu kabul edildi.

1. III. 1954 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere inikada son verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
F. Apaydın

Kâtip
Çanakale Mebusu
Ö. Mart

Kâtip
Bolu Mebusu
İ. Gülez

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyihalar

1. — Maarif Vekâleti Merkez Kuruluşu ve Görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunla ilgili 4737, 4926 ve 5021 sayılı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun lâyihası (1/787) (Maarif ve Bütçe Encümenlerine)

2. — Marshall Plânı (Avrupa Kalkınma Programı) çerçevesi dâhilinde elde edilecek yardımların Bütçe ve Hazine hesaplarına intikal şekline dair 5582 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâyihası (1/788) (Bütçe Encümenine)

3. — Tapulama Kanununun 5 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna yeni hükümler ilâvesine dair kanun lâyihası (1/789) (Adliye ve Bütçe encümenlerine)

4. — Yeniden yedi kaza kurulması hakkında kanun lâyihası (1/790) (Dahiliye ve Bütçe encümenlerine)

5. — Yeniden üç kaza kurulması hakkında kanun lâyihası (1/791) (Dahiliye ve Bütçe encümenlerine)

6. — Yurt Petrolleri Anonim Ortaklığı Kanunu lâyihası (1/792)

Mazbatalar

7. — Belediye Gelirleri Kanununun 24 nci maddesine bâzı hükümler eklenmesi hakkında kanun lâyihası ve Ticaret, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/742) (Ruznameye)

8. — Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı (UNESCO) nun, Hükümetimizle Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Bürosu arasında

5 Eylül 1951 de imzalanan Teknik Yardım Esas Anlaşmasına Âkıld Taraf sıfatıyla ithali hususunda Hükümetimizle Birleşmiş Milletler Teknik Yardım Bürosu Türkiye Temsilcisi arasında teati olunan mektupların tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/678) (Ruznameye)

9. — Çavuş ve uzman çavuş kanunu lâvihası ve Millî Müdafaa ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/432) (Ruznameye)

10. — Gümüsane Mebusu Ahmet Kemal Varınca ve iki arkadaşının, Milletvekilleri Seçimi Kanununa 6272 sayılı Kanunla eklenen 3 nü müvakkat maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri ve Müvakkat Encümen mazbatası (4/411) (Ruznameye)

11. — İzmir'de Sarıklı ve müstemilâtının İzmir Belediyesinin yapacağı finalarla mübadelesi hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Malî ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/773) (Ruznameye)

12. — 13 ilâ 17 Ekim 1953 tarihlerinde Bükütsel'de toplanan Avrupa Ulaştırma Vekilleri Konferansında imzalanan bir Avrupa Ulaştırma Vekilleri Konferansının Teşkilini derpiş eden Protokolün tasdikı hakkında kanun lâyihası ve Hariciye ve Münakalât encümenleri mazbataları (1/774) (Ruznameye)

13. — Türkiye ile Pakistan arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye ve Maarif encümenleri mazbataları (1/730) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili Fikri Apaydın

KATIPLER : İbrahim Kirazoğlu (Kayseri), İhsan Gülez (Bolu)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız.

(Afyon Karahisar'dan Bursa intihap daire-

sine kadar yoklama yapıldı).

REİS — Birleşimi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Ankara Mebusu Fuad Seyhun'un, İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifinin ruznameye alınması hakkında takriri (4/416, 2/355)*

REİS — Takriri okutuyoruz..

Yüksek Başkanlığa

18 . II . 1952 tarihinde (İspirto ve İspirtolu İçkiler hakkındaki 4250 sayılı Kanunun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair) Meclis Riyasetine arzettiğim kanun teklifi: İhtisas Komisyonu olan Gümrük Tekel ve Maliye Komisyonlarının tasvibiyle Bütçe Komisyonuna intikal etmiştir.

Bütçe Komisyonu Raportörü mütalâasını müspet olarak verdiği halde bugüne kadar müzakere mevzuu olmamış ve Kimya Sanayii için ehemmiyetli telâkki ettiğim bir kanunun kadük olma tehlikesi başgöstermiştir.

Bütçe rakamlarını ihlâl etmeyeceği gibi ayrıca bir tahsisat talebi de vârit olmadığına göre İçtüzüğün 36 nci maddesi gereğince umumi heyette görüşülmek üzere gündeme alınmasını arz ve teklif ederim.

Ankara

Fuad Seyhun

REFET AKSOY (Ordu) — Söz rica ediyorum.

REİS — Komisyon adına mı?

REFET AKSOY (Ordu) — Evet.

REİS — Buyurun.

REFET AKSOY (Ordu) — Muhterem ar-

kadaşlar, Ankara Mebusu Fuad Seyhun arkadaşımızın kanun teklifi hakikaten Bütçe Komisyonundadır. Teklif komisyonca ihmal edilmiş değildir. Müzakeresine başlanmış, yalnız kanunun muhtevası dikkate alınarak Tekel ve İşletme vekilleri dinlemek suretiyle her iki vekilin huzurunda görüşülmesine karar verilmiş ve bu karardan sonra araya bütçe müzakereleri girmiş olduğundan maalesef şimdiye kadar tehhüre uğramış bir durumdadır. Ruznamedir, zannederim yakında intaç edilip Heyeti Umumiyeeye takdim edilecektir.

REİS — Fuad Seyhun.

FUAD SEYHUN (Ankara) — Arkadaşlar mevzu, munhasıran sinai maksatla ispirto kullanılanlardan Tekel Rüsümünün kaldırılmasına aittir. Memleketimizde ispirto, alelekser, Tekel Rüsümüne tâbidir. Bu rüsüm sebebiyle memleketimizde kimya sanayiinin mühim bir kolu olan ve istihsal menşei alkolden alan sanayi kurulamamaktadır, mevcutları yaşyamamaktadır. Hükümetle tamamen mutabık olarak yaptığım teklif, esas ihtisas komisyonu bulunan Tekel Komisyonunda ve Maliye Komisyonunda kabul edilmiş, Bütçe Komisyonunda 2 seneden beri bir türlü karara varılamamıştır. Mevzu, niçin müzakere konusu olmamış? Bütçe Komisyonunda sadece sinai maksatlar için kullanılan değil, başka hususlarda da alkolün tamamen inhisar maddesi dışında tutulması hakkında bir temenni oldu ve bu temenni üzerinde alâkalı bakanların huzuru ile bu meselenin görüşülmesine karar verildi. Ancak mevzuun teşmili gibi bir mahiyet alması

meseleyi çıkmaza soktu. Bugüne kadar netice alınmadı.

Meselenin esası, kanun müzakere mevzuu olduğu takdirde burada etraflıca izah edilecektir. Eğer hakikaten Bütçe Komisyonu veya Hükümet tarafından bir mehil istenseydi böyle bir teklifle huzurunuzda çıkmazdım. Yani şuna Bütçe Komisyonu müsterih olsunlar, iki sene, bekledikten sonra, daha bir müddet intizar edebilirdim, fakat Meclisin tatil olacağı şu gunlerde, esas ihtisas komisyonlarının ve Hükümetin mütalâaları alınmış bulunan bu tasarrufların hazırlanmasında emek vermiş bir milletvekili arkadaşınız olarak bunun kadük olması ıstırahı içinde bulunduğum için ruznameye alınmasını arz ve teklif ediyorum.

REİS — Mahmut Güçbilmez.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Muhterem arkadaşlar; Fuad Seyhun arkadaşımın huzurunuzda heyecanla arz ve izah ettiği mevzu, biraz da bendenizi âdeta şahsım itibariyle ilgilendirmiştir. Şu bakımdan ki, bendeniz Bütçe Komisyonunun nâciz bir üyesi olarak bu kanun teklifinin müzakeresi sırasında mevzuu ehemmiyetli gördüğüm için alâkalı bakanların huzuru ile görüşülmesini ve teşmilini temenni etmiştim. Teklifim, komisyonda iltifata mazhar olarak bu şekilde karara bağlanmıştı. Fakat Yüksek Heyetinizin de takdir buyuracağı gibi bütçe görüşmeleri, öncelik ve ivedilikle kabul buyurduğunuz sair kanunların müzakeresi, maalesef bu işi geciktirmiştir. Bu mâruzatımdan sonra netice itibariyle şunu arz edeceğim ki, hakikaten kanun teklifi, ehemmiyetlidir. Bütçe Komisyonunun âzası olduğum için fazla bir şey söyleyecek durumda da değilim. Fakat Yüksek Heyetinize kanunun ehemmiyetini tekrar arz etmek ve ona göre bir karar alınmasını ıstırahla iktifa edeceğim.

REİS — Bütçe Komisyonu Başkanı, buyurun.

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Arkadaşlarımın sözlerine bir hususu daha ilâve etmek lüzumunu hissetmekteyim. Fuad Seyhun'un teklifleri, komisyonun gündeminde ve üçüncü sırada kayıtlıdır. Bu teklif, yarın komisyonda görüşülecek işler arasındadır. Bunu arz etmek isterim.

REİS — Fuad Seyhun. (Kâfi, kâfi sesleri)

FUAD SEYHUN (Ankara) — Arkadaşlar, Bütçe Komisyonu Başkanı buraya gelip de yarın görüşülecektir, demeseydi tekrar huzurunuzda çıkıp sizi rahatsız etmiyecektim.

Bu yarın kelimesi, iki seneden beri tekrar edilmiştir. İki sene daima gittim, rica ettim, ıstırah ettim; görüşülmedi. Yarın görüşülecektir, raporu yazılacaktır, tabedilecektir. Ruznameye alınacaktır. Şurada 10-12 gün kaldı. Bu yolla kanunun yetişmesine imkân ve ihtimal kalmamış olacaktır. Maksudumuz, gündeme alındıktan sonra şayet Meclisi Âli bir ivedilik kararı verdiği takdirde bu içtimada meselenin halli mümkün olacaktır. Aksi takdirde, yarın Bütçe Encümeninde görüşülecektir, dersek bu kanunun kadüklüğünü şimdiden kabul etmemiz lâzımdır.

Arkadaşlar; bu memlekette eteri, asetonu, D. D. T. yi, aspirini, asit asetiği yapmak mümkündür. Bunlar, gayet kolay işlerdir. Bunlar için bu memleket dışarıya, hattâ Yunanistan'a mühim miktarda döviz vermektedir. Bunu önlemek için teklifimin bugün gündeme alınmasını bilhassa rica ediyorum.

REİS — Bütçe Encümeni Reisi.

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ İZZET AKÇAL (Rize) — Aziz arkadaşlar, Bütçe Komisyonunuz bu yıl zarfında devamlı olarak her gün içtima yapmış ve komisyonda mevcut bulunan 150 den fazla işi bütçe ile birlikte çıkarmak imkânını bulmuştur. Ekseriya geceleri dahi komisyonun çalışmakta olduğunu arkadaşlarımız bilmektedir. Komisyon adına vâkı beyanım için çıkarılması mânasını ıstılah etmekten. Bu teklif komisyon gündeminde üçüncü sırayı almaktadır. Fakat mutlaka çıkarılacak mı? Komisyon adına böyle bir beyanda bulunmaya yetkili değilim. Ancak, gündemin üçüncü sırasında bulunan bu teklife ancak komisyon ekseriyetinin alacağı bir kararla takaddümen görüşülmesi icabeden mühim bütçe ile ilgili ve memleket hayatında önemli, bir an evvel çıkarılması iktiza eden bir teklif ve tasarı olursa elbette ki, takaddüm edecektir. Kadük olması için komisyonda her hangi bir ihmale mâruz kalacağını arkadaşımın, Bütçe Komisyonundan beklememesi lâzımdır.

REİS — Bir sual vardır!

Buyurun Fuad Bey.

FUAD SEYHUN (Ankara) — Kaç defa gündeme alınmıştır, bu mevzu?

BÜTÇE ENCÜMENİ REİSİ İZZET AKÇAL (Devamla) — İki defa gündeme alınmıştır. Birisi bütçe konuşmalarından evveldir. Teklifin ehemmiyeti tebarüz ettirildiğinden dolayı iki Bakanın izahat vermesine talik edilmiştir. (Kâfi sesleri) Diğeri de, bir hafta evvel.

REİS — Takriri okuduk, teklif sahibi arkadaşımızı ve komisyonu dinlediniz. Takrir, İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununun 7 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin ruznameye alınmasına dairdir. Bu takriri reylerinize arz ediyorum. Teklifin ruznameye alınmasını kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İşletmeler Vekili Sıtkı Yırcalı.

İŞLETMELER VEKİLİ SITKI YIRCALI (Balıkesir) — Geçici Komisyonunda konuşulmuş bulunan Petrol Kanun tasarısına muvazi olarak evvelce kendi imkânlarımızla bulunmuş olan petroleri işletmek ve gereken yerlerde arama yapmak salâhiyetini haiz olmak üzere bir kurumun tesisi için hazırlanmış bulunduğumuz, Yurt Petrolleri Anonim Şirketi kanun tasarısı, Yüksek Meclise tevdi edilmiş bulunmaktadır. Bu tasarının da, Petrol Kanununa muvazi olarak

çıkabilmesi için, aynı Geçici Komisyonunda teklifini arz ve rica ediyorum.

REİS — İşletmeler Vekili, Yurt Petrolleri hakkındaki lâyihanın da evvelce kurulan Geçici Komisyonuna tevdiini teklif etmektedir.

Reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Gelen tasarı, Geçici Komisyonuna tevdi olunacaktır.

Ruzname ile alâkalı takrirler vardır, okuyoruz :

Yüksek Reisliğe

Bugünkü ruznamede mevcut suallerin tehiri ile diğer işlerin görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Sivas Mebusu
İbrahim Duygun

Yüksek Reisliğe

Bugün sözlü sorulardan evvel, tercihan müzakeresi kararlaştırılmış olan kanun maddelerinin görüşülmesini teklif ederim.

Afyon Karahisar
Ali İhsan Sâbis

REİS — Soruların tehirine dair olan teklifleri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında takriri ve Adalet Komisyonu raporu (4/375) [1]*

REİS — Evvelce Meclisi Âlinin dikkate aldığı takrir üzerine komisyon, tesis yapmak suretiyle, maddeleri getirmiştir. Tümü üzerinde söz istiyen arkadaşların isimlerini okuyorum :

Muhlis Tümay,
Fuad Hulûsi Demirelli,
Halil Özyörük,
Müfit Erkuymeu,
Salamon Adato,
İzzet Akçal,
Hâmid Şevket İnce,

Mehmet Daim Süalp.

Şimdi söz Şemi Ergin'indir.

KOMİSYON SÖZCÜSÜ ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlar, Rize Mebusu muhterem arkadaşım İzzet Akçal ve arkadaşlarının Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesinin tadili dolayısıyla aynı kanunun ikinci maddesinin tefsiri talebi bundan evvel birkaç celse Yüksek Heyetinizde konuşulmuş bulunmaktadır. O celselerde bulunamayan arkadaşlarıma hâdiseyi izah ve durumu hatırlatmak bakımından vaziyeti kısaca gözlerinizin önünden bir daha geçirmek isterim.

Adalet Komisyonu olarak Yüksek Heyetinize sunmuş bulunduğumuz tefsir talebinin redine mütedair rapor, Heyetinize reddedildikten sonra Riyasete verilen takrirler, Adalet Komisyonuna gönderilmiş bulunmaktadır.

Komisyon olarak evvelâ üzerinde münakaşa edilen mevzu, Adalet Komisyonu, Riyasetin

[1] 45 sayılı matbuaya ek, zaptın sonundadır.

bu havalesi karşısında bu meseleyi tetkik zaturetinde midir? Arkadaşlarımızın ileri sürdüğü mütalâaya göre mesele Yüksek Heyete havale edilmiştir. Artık bunun yanında Adalet Komisyonunda görüşülmesi imkânı mevcut değildir, dediler. Ve buna sebep olarak Konya Mebusu Fahri Aġaoġlu'nun kabul edilen tavrında ifade ettikleri iki kısım mevcuttur; bir tanesi Adalet Komisyonunun raporunun reddi, diğeri de tefsir talebinin kabulünü mutazammın bulunmaktadır. Riyasetçe birçok takrirler karşısında Fahri Aġaoġlu arkadaşımıza takriri tavzih ettirilmiştir. Şöyle demektedir: Zabıtlardan aynen okuduğuma göre;

«REİS — Tefsir talebi için elimizde bir komisyon raporu vardır. Sizin teklifiniz, komisyon raporunun reddini istemektedir, öyle mi?

Fahri Aġaoġlu da evet, diye cevap vermiş ve raporun reddini istemiştir.

Reis, Fahri Aġaoġlu arkadaşımızın takriri halen müzakereye esas olan Adalet Komisyonu raporunun reddini tazammun etmektedir. Takriri kabul edenler.. Etmeyenler.. Takrir kabul edilmiştir, diyor. Şimdi Adalet Komisyonu raporunun reddini istilzam eden takrir kabul edilmiş ve Riyasete verilen diğerk takrirler Adalet Komisyonuna intikal etmiştir.»

Adalet Komisyonunda uzun uzadıya müzakere mevzuu olmuş ve bunun neticesinde Meclisin tasvibine arz edilen takrir yalnız Fahri Aġaoġlu'nun teklifinin Adalet Komisyonu raporunun reddini mutazammın olduğu ve riyasetçe bütün takrirlerle beraber komisyona iade edilmiş bulunan meselenin komisyon tarafından tetkiki, salâhiyeti dâhilinde olduğu kararını aldıktan sonra meselenin bizatihi tetkikine geçilmiş bulunmaktadır.

Ve gene komisyonda esaslı münakaşa mevzuu olan meselelerden bir tanesi de şudur: Yüksek malûmunuz olduğu veçhile burada, huzurunuzda Adalet Komisyonu Sözcüsü ile Adalet Komisyonu Reisinin muhtelif ve birbirine aykırı bevanları mevcut idi. Komisyon sözcüsü olarak bendeniz ve arkadaşlarımız evvelâ komisyonda bu meselenin tezekkürünü talebtiler. Komisyonda birbirine aykırı beyanda bulunan Adalet Komisyonu Sözcüsü ile Reisinin, hangisinin beyanları hakikate uygundur. Sözcü demmiştir, Yüksek Heyetiniz de 13 ncü maddenin müzakeresi sırasında sorulan bir süale karşı

komisyon olarak, kanun tadillerinin meriyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi baki kalmak suretiyle bakıye cezaları hakkında meriyete girecek kanun hükümlerinin tatbiki uygun görülmektedir. Ve yine Yüksek Heyetinize tefsir talebi konuşulurken sözcü, asıl kanunun müzakertesı sırasında vâkı beyanatının komisyon ekseriyeti tarafından kendisine verilmiş direktife müstenit olduğunu iddia ve ifade etmiş ve fakat buna mukabil komisyon reisi, gerek tefsirin muhalefet raporunda ve gerekse Yüksek Heyetiniz huzurunda, sözcünün komisyon ekseriyetinin mutalâasını almaksızın sorulan bir süal karşısında tehevüren kürsüye gelerek bu şekilde bir mutalâa ve fikir beyan etmiştir, dediler. Komisyonda yapılan müzakere neticesinde yine ekseriyet arkadaşlarımız hakikaten T. Ceza Kanununun komisyonda görüşülmesi sırasında bu mesele nin mevzuubahis olduğu ve komisyon ekseriyetinin sözcüsüne Mecliste 13 ncü maddc görüşülürken hakkı müktesep mevzuunda bir süal sorulursa bu yolda cevap vereceksin diye direktif verdiği tesbit edilmiş ve gene komisyonumuzun muhterem reisi Helil Özyörük de bu müzakereleri hakikaten hatırlıyamadığımı ifade etmiş bulunmaktadır. Komisyon sözcüsü olarak bu hususu raporumuza geçirmiş olmakla beraber yüksek nazarlarınızda bir kere daha ifade etmeyi faydalı buldum.

Muhterem arkadaşlar; takrirler, tefsir talebiyle beraber komisyona iade edildikten sonra bütün bu görüşmelerin neticesinde esaslı iki mesele ortaya çıktı;

Birisi; tefsir talebini yapan arkadaşlarımızın fikirlerine iltihak eden milletvekili arkadaşlarımızın beyanıdır ki, görüşüdür ki; hâdiseyi tefsirle halletmek lâzımdır.

Diğerk arkadaşlarımızın görüşü ise, tefsire lüzum yoktur. Meclisin gözüken temayülü karşısında vaziyeti ve istenilen hususu kanuna Bir muvakkat madde eklemek suretiyle ve tesis yolu ile halletmenin daha hukuki neticeye bizi ulaştıracağı, fikir ve mütalâalarıdır.

Daha evvel bu meselenin yüksek heyetinizde müzakeresi sırasında gerek tefsir talebinin reddini müdafaa eden arkadaşlarımızın mütalâaları ve gerekse Muhterem İzzet Akçal arkadaşlarımızın fikirlerini müdafaa eden arkadaşlarımızın ile-

riye sürdükleri mütalâalar zamanımızın büyük bir kısmını işgal etmiş bulunmaktadır. Bendeniz bu mevzuu tekrar avdet etmiyeceğim. Yalnız, bizim tefsire mahal yoktur, derken mesnet ittihaz ettiğimiz nazariyecilerin, hukukşinasların görüşlerinin bir hulâsasını kısaca ifade edeceğim. Biz diyorduk ki, birçok nazariyecilerin de iltihak ve kabul ettiği gibi bu çıkardıkları kitaplarda da yazılı bulunduğu veçhile cezaların tenfiz tarzını değiştiren kanun, daha ağır hükümleri ihtiva etmiş olsa dahi aksine bir rahat mevcut olmadıkça cezayı henüz çekmemiş veya kısmen çekmiş olanlar hakkında da tatbik olunmak lâzımgelir. Diğer arkadaşlarımız da bunun tamamen, aksine yine bâzı nazariyatçıların fikirlerini mesnet alarak bunu tamamen aksi tezi müdafaa etmiş bulunmaktadır. Şimdi nazariyatçıların bu mesele üzerinde bir noktada mutabık kalmadıklarını müşahade etmekteyiz. Bunun karşısında Ceza Kanunu ve bunun tadilleri Yüksek Heyetinizde görüşülürken Muhterem Arkadaşım İzzet Akçal, kanun teklifçisi olarak yaptığı izahta, 13 nû maddenin makabline teşmil edilmeyeceğini ifade etmiş ve görüşmeler neticesinde 13 nû madde kabul edildikten sonra Zonguldak Mebusu Muammer Alakant arkadaşım sözcüden bir soru sormuş; 13 nû madde, bundan evvel mahkûm olmuş, hapishaneye girmiş kimseler hakkında da tatbik edilecek midir, sözcü bunu nasıl anlatmaktadır, diye bir soru sormuş ve sözcü olarak da bendeniz, biraz evvel arz ettiğim gibi komisyondan aldığım direktif ve salâhiyetle Yüksek Heyetinize, 13 nû maddenin merivete girdiği tarihe kadar geçen istifadeli müddetlerin kabul edileceğini ve fakat 13 nû maddenin meriveti tarihinden itibaren bakıye cezaların veni 13 nû maddeye göre ceptirileceğini açık bir şekilde ifade etmiş bulunuyordum.

Bugün bu tatbika muhalefet eden arkadaşlarımız, o gün teklifimizi ve bugün tefsir talebini Yüksek Heyete getirmiş olan Muhterem Arkadaşım İzzet Akçal, Yüksek Heyette müzakereleri takibetmekte olmasına rağmen ne bu arkadaşlarımız ne de Yüksek Heyette bulunan diğer bir arkadaşımız, sözcünün 13 nû madde hakkındaki bu beyanına karşı en ufak bir şekilde bir reaksiyon göstermemiş bulunmaktadır.

Şu halde o zaman Yüksek Heyetinizin revleri, vâzın kanunun fikir ve düşüncesi, bu tasviple

zımnen meydana gelmiş bulunmaktadır. Arkadaşlarımız, fikir ve mütalâalarını ileri sürerek Adalet Bakanlığının yanlış bir tatbikını ve birçok mahkûmların gayrikanuni olarak ceza evlerinde yatırılmakta olduğunu ifade etmektedirler.

Muhterem arkadaşlar, kanuna aykırı olmıyan komisyon sözcülerinin tavzih mahiyetindeki fikir ve mütalâalarının kanunun tatbikatı sırasında bir ışık ve bir rehber olacağını tabii olarak kabul etmek lâzımgelir. Nitekim işçilere ve memurlara ikramiye verilmesi hususundaki kanunun görüşülmesi sırasında bu meseleye benzer bir hâdise geçmiş ve sözcü, şu ve şu vaziyette bulunan işçilerin de bu ikramiyeden istifade edeceklerini ifade etmiştir. Tatbikatta hangi nevi işçilere ikramiye verilmesi icabedeceği tereddüdü, icap mevkiinde bulunanlarca hazırlanmış, Meclis zabıtları, görüşmeleri açılmış ve komisyon sözcüsünün Yüksek Heyetinize tasvibe uğrıyan, itiraz görmıyen beyanı ve sözü karşısında işçilerin ne şekilde ikramiyeye müstahak oldukları yolunda açık bir şekilde tesbit edilmiş ve bu sözcünün Meclisteki beyanı karşısında bir milyondan fazla para bu sözcünün beyanına istinaden tediye edilmiş bulunmaktadır. Binaenaleyh sözcünün beyanına aykırı olmıyan fikir ve mütalâalarının, tatbikatla uğraşan kimselere rehber olacağını kabul etmek lâzımdır. Adalet Vekâletinin tatbikatı hatalı addedilmekte ve birçok mahkûmların gayrikanuni olarak ceza evlerinde yattığı iddia edilmektedir. İzah ettiğim hâdisenin bu şekilde cereyanı karşısında bugünkü Adalet Vekilliği yerinde başka bir arkadaşımız mevcut olsaydı, tatbikatı bundan hariç bir şekilde teveih edeceğini, hiçbir zaman, tahmin ve tasavvur edememekteyim. Şu hale göre 13 nû maddenin müzakeresi sırasında açık ve vazıh olarak vâzın kanunun fikri, tebellür etmiş bulunmaktadır. Komisyon olarak bunu bu şekilde kabul ettikten sonra; vâzın kanunun o zamanki görüşüne uygun tatbikat karşısında tefsire mahal olmadığına, ancak tefsir talebinin Yüksek Meclisinizde müzakeresi sırasında komisyon ekseriyeti olarak müşahade edilen temayül ve arzu nazarı itibara alınarak kanuna bir muvakkat madde eklenmek suretiyle ve tesis yapmak şekliyle meseleyi halletmek yoluna gitmiş bulunuyoruz.

Tesis talebimiz şu şekildedir : Bu tesis tale-

bi karşısında üç fikir çarpışmaktadır. Birincisi; 13 ncü maddenin, meriyete girdiği tarihte suç işlemiş bulunan bütün maznulara teşmili. İkincisi; 13 ncü maddenin, meriyete girdiği tarihte hüüüm giymiş ve cezaları kesinleşmiş bulunan kimselere teşmili. Üçüncüsü; 13 ncü maddenin meriyete girdiği tarihte 3 ve 4 ncü devrelerde, yani iş esası üzerine kurulmuş ceza evlerine giren kimselere teşmili.

Muhterem arkadaşlar; birinci şrk, 13 ncü maddenin meriyete girdiği tarihe kadar suç işlemiş olanlara teşmiliyle tatbik etmeyi komisyon, ekseriyetle uygun bulmadı. Çünkü bunların bir kısmı firari, bir kısmının ise henüz muhakemesi devam etmektedir. Bunlara da teşmil edildiği takdirde 15 - 20 sene ve belki daha uzun bir müddetle eski 13 ncü maddenin istifadeli hükümleri yeni 13 ncü maddenin kabul edilen iki ayrı şekli aynı zamanda ve uzun müddet yanyana tatbik edilmesi mahzurlu bir sistemi ortaya koymuş bulunacaktır. Esasen kanun tarafından mahkemelerce kesinleşmiş ve katılmış ve mahkûmiyetleri olmadığı için, bunların kazanılmış bir hakları, himayeye mazhar bir hakları mevcut olmadığı yolunda komisyon fikir beyan etmiş ve ekseriyeti bu merkezde belirmiş bir fikri şayanı iltifat bulmamıştır.

İkinci fikir, 13 ncü maddenin meriyete girdiği tarihte 3 ncü ve 4 ncü devreleri yani asri ceza evlerine girmiş bulunan kimselerin eski kanunun 13 ncü maddesi hükümlerinden istifadesidir. Bu tez karşısında bazı arkadaşlarımız dediler ki; 13 ncü maddenin bir de hücre maddesi vardır ki hücre maddesinde de ağırlaştırıcı hükümler vardır. Binaenaleyh yalnız asri ceza evlerine girmiş olanlara bu müktesep hakkı tanırsak hücre maddesini de ayrıca çektirmiş olacağız. Bu, haksızlık olur, dediler.

(Muhterem arkadaşlar, son olarak getirmiş olduğumuz tesisin maddesi ve metni şöyle bulunmaktadır : Türk Ceza Kanununun 100 küsür maddesiyle birlikte 13 ncü madde de meriyete girdiği tarihte mahkûm olmuş ve bu mahkûmiyetleri katılmış bulunan kimseler, cezalarını, eski 13 ncü madde hükümlerine göre çekecektir. Ve cezalarını bu şekilde ikmal edeceklerdir. Bunun için de kanuna bir muvakkat madde eklenmiştir. Bu muvakkat maddenin, Yüksek Heyetinizde vâkı müzakerelerin ilham ve ye ışığı

altında tesbit edilmiş olduğunu komisyon adına arz etmek isterim. Hazırladığımız bu madde ile hak ve adalet prensiplerine ve Yüksek Heyetinizde beliren temayüllere en uygun olarak Komisyonumuz, böyle bir tetkiki huzuruza getirmiş bulunmaktadır. Bu teklifimiz kabul edildiği takdirde 6123 sayılı Kanunun meriyete girdiği tarihte cezaları kesinleşmiş bulunan kimseler, mütebaki cezalarını istifadeli olarak eski 13 ncü maddenin hükümlerine göre çekeceklerdir ve bu şekle göre müddetlerini ikmal etmiş bulunanlar da bugün huzuruza getirmiş olduğumuz kanun kabul edilir edilmez derhal tahliye edilmiş olacaklardır. Komisyonumuzun ekseriyeti olarak muhterem heyetinizin temayüllerine uygun olarak, uygun kanun teklifini huzuruza getirmiş bulunmaktayız. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

PERTEV ARAT (İzmir) — Bir sual... Komisyonun hazırladığı bu metne göre aynı tarihte suç işlemiş olup da tahkikat ve mahkemesi 31 . III . 1953 e kadar bitmiş olan iki mahkûkûmdan birisinin tekrar temyiz etmemiş olması halinde 31 . III . 1953 te hüküm kesinleşecek ve bu hükümden istifade edecektir. Fakat diğer birisi temyiz ettiği ve binaenaleyh hüküm kesbi katiyet etmediği için bu hükümden istifade etmeyecektir, öyle mi?

ENCÜMEN M. M. ŞEMİ ERGİN (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, hakikaten temyiz etmiş olup da kararı kesbi katiyet etmemiş olanlar, yahut temyiz etmemiş olması karşısında kararı kesbi katiyet etmiş olanların bu tarihleri tabiatıyla ayrılmış bulunmaktadır. Ancak; bu tarihlerden bir gün evvel suç işlemiş olanların muhakeme safhası son şekle gelmiş bulunanlar ile mahkemeye karar verilmiş bulunanlar ve nihayet kararları kesbi katiyet etmiş bulunanlar, diye geriye doğru rücu yaptığımız zaman, bu rücuumuz, tâ kanunun meriyete girdiği tarihe kadar suç işlemiş olanlara bunu teşmil etmek ve götürmek lâzımgelir.

Hazırladığımız metnin, Yüksek Heyetinizin görüş ve temayüllerine uygun olduğu kanaatini izhar eder ve raporumuzu, yüksek tasvip ve takdirlerinize arz ederiz.

REİS — Muhlis Tümay.

MUHLİS TÜMAY (Manisa) — Muhterem arkadaşlar, yine 13 ncü madde üzerindeyiz.

Bu madde 13 rakamını taşıdığından olacak alâkadarlar için şans getirmemiştir. Evet arkadaşlar, bu 13 ncu maddenin bir eskisi, bir de yenisi vardır.

Eski 13 ncu madde :

Ağır hapis cezasını dört devrede çektirmektedir. Bu devrelerin tafsil ve icra şekillerine girmeyeceğim, vaktinizi, sabrınızı almaktan çekiniyorum.

Yalnız birbirini takibeden bu dört devreden üçüncü devrede mahkûm üç gün geçirmişse mahkûmiyetlerin dört günü düşülmektedir.

Dördüncü devrede ise, bir gün geçirmişse mahkûmum iki günü düşürülmektedir.

Neticede 18 sene ağır hapis cezasına mahkûm olan şahıs, dokuz sene dört ay 16 gün ceza çektikten sonra ıslah edilmiş farz olunarak hürriyetine kavuşmaktadır.

Yeni 13 ncu maddede ise bu devre, üçe ayrılmış ve cezadan indirmeye dair hüküm, kaldırılmıştır. Ceza hüküm edildiği miktarda çektirilecektir. Cezanın şartları, müddetleri de ağırlaştırılmıştır. Bu hüküm, kanaatime göre infaza ait şekil, ve usul maddesi değildir. Bir şekil, infaz suretini ve icra tarzını tertipliyen bir hüküm olur.

Ceza maddesini tatbik etmekten ve ceza hükümünü vermektense maksat, ceza maddesinin emrettiği şart ve müeyyidenin mahkûma tatbiki demektir. O halde suçu teşditten gaye, suçluya fiilinin karşılığı olan cezayı çektirmektedir. Binaenaleyh kanunun ceza maddesinin ihtiva ettiği meselâ, hürriyeti tahdit eden bir netice, infaz usulü demek olamaz. Bu, şekil hukuku diye ifade edilemez.

Binaenaleyh 13 ncu madde, usuli bir madde, bir şekil maddesi olamaz. Bu, doğrudan doğruya hükmedilen cezaya ve bunun bilfiil çektirilecek miktarına taallük etmektedir.

Eski 13 ncu maddenin bütün şartlarıyla tatbiki halinde 18 senelik ağır hapis cezası 9 sene 4 ay 16 günde çekilmiş olacaktır.

Bugün mer'i 13 ncu madde hükmüne göre, 18 senelik ağır hapis cezası 18 sene olarak mahkûma tamamen çektirilecektir.

Bu yeni 13 ncu madde 1. VIII. 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu tarih, eskiden suç işliyenler için bir intikal devresi, bir faslı müşterek yaratmaktadır.

Bu itibarla Ceza Kanununun, hükmü değişmiş 9 ncu maddesi karşımıza çıkıyor.

Bu madde, Ceza Kanununun esas prensiplerinden birisini ifade etmektedir. Bu hüküm nedir? Kısaca buna temas etmek istiyorum. İkinci madde şöyle demektedir:

1. İşlendiği zamanın kanununa göre cürüm veya kabahat sayılmıyan fiilden dolayı kimseye ceza verilemez.

2. Fiil işlendikten sonra yapılan kanuna göre cürüm veya kabahat sayılmıyan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılmaz. Eğer böyle bir ceza hükmolunmuşsa icrası ve kanuni neticeleri kendiliğinden kalkar.

3. Bir cürüm veya kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanunun hükümleri birbirinden farklı ise, failin lehinde olan kanun tatbik ve infaz olunur.

Arkadaşlarım; her fiil bir zaman içinde işlenir. Bu zaman içinde mer'i ceza mevzuatında o fiil bir ceza karşılığında menedilmiş bir fiil değilse faile, mahkeme ceza veremez.

Bir fiil işlenmiştir. İşlendiği zamanda o fiil suç telâkki edilmiştir. Fakat sonradan çıkan kanun o fiili suç olmaktan çıkarmışsa yine faile mahkemece ceza verilemez.

Eğer mahkemece, işlenen fiili suç sayan, fakat sonradan hükmü kaldırılan bir kanun maddesine göre ceza hükmü verilmişse bu ceza ve bunun neticeleri kendiliğinden kalkar.

Yine farzedelim ki, fiil işlenmiştir, bu fiilin işlendiği zamanın kanuna göre fail hakkında verilmiş bir hüküm mevcuttur. Sonradan bir kanun çıkmıştır, hükmü daha evvelki kanunun hükmünden farklıdır. O halde iş mahkemece ise hâkim fail hakkında lehte bulunan kanun hükmünü tatbik edecektir. Eğer fail eski kanun maddesine göre mahkûm edilmiş, fakat yeni madde fail hakkında lehte hüküm taşıyorsa bu lehte bulunan hüküm fail hakkında yani mahkûm hakkında infaz edilecektir.

Meselâ eski bir maddeye göre muayyen bir suçtan dolayı beş sene hapse mahkûm edilmiş bir mahkûm vardır, ceza evinde cezasını çekmektedir. Sonradan çıkan kanun, o muayyen suçun cezasını dört seneye indirmiştir, mahkûm hakkındaki ilâm yeni kanun maddesine göre infaz edilecek ve mahkûma dört sene ceza çektirilecektir.

Bunun gibi 13 ncü maddenin eski hükmü; mahkûm devre şartlarına uyduğu takdirde 18 senelik cezasını 9 sene küsur aya indirmektedir. Yeni 13 ncü madde hükmü ise; 18 senelik ağır hapis cezasının tam 18 sene olarak infazını emretmektedir.

Binaenaleyh eski 13 ncü madde; yeni 13 ncü maddenin meriyete geçtiği 1. VIII. 1953 tarihinden evvel işlenen suçlar ve suçlular hakkında istisnasız tatbik edilmek lâzımdır. Buna rağmen Adliye Vekâletinin tatbikatı nasıl olmuştur? Malûm; Ceza Kanunu tadilatının meriyete geçtiği 1. VIII. 1953 tarihine kadar 13 ncü maddede bahsedilen 3 ve 4 ncü devrede fazla sayılmalardan istifade eden mahkûmların, istifadeleri kabul edilmiş fakat bakıye cezaları tamam olarak yeni maddeye göre çektilirilmesi yoluna gidilmiştir.

Bu maddenin tefsiri üzerinde de; daha evvelki birleşimlerdeki müzakerelere dönmek istemiyorum. Hepiniz hatırlarsınız fakat kısaca arz edeyim ki, yeni 13 ncü madde eski 13 ncü madde kadar vâzıhtır. Vâzı kanun olarak bizden aydınlatılması istenecek hiçbir karanlık ve şüpheli tarafı yoktur.

2 nci madde, şimdiye kadar 28 senelik havatı içinde hiç değişikliğe uğramamış bir maddedir. Bunun da teşriî tefsire ihtiyaç gösteren bir noktası yoktur. Nihayet bunun hal yolu, kazai tefsir yolu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun sarîh hükümleri idi. Bu hususa bu kadar iliştikten sonra Adliye Komisyonunun raporuna ve sunduğu meseleye temas etmek istiyorum. Komisyon, bu mevzuda düşüncesini, şöyle ifade etmiştir. 1. VIII. 1953 tarihinden daha evvel suç işliyerek katî surette mahkûm olanlar hakkında eski 13 ncü maddenin hükümleri tatbik edilecektir.

Maznun olanlar hakkında ise yeni hüküm tatbik olunacaktır.

Komisyon, bu suretle işlenme tarihleri 1. VIII. 1953 tarihinden evvel olan suçun faileri hakkında bir tefrik yapmaktadır. Fakat bu tefrikın ilmî sebebi, ilmî kıstası nedir? Bunu kaldırıcı olarak ifade edememektedir. Fakat anlıyoruz ki, komisyonu bundan evvelki noktai nazarından ve raporundan tamamiyle tersine ve geriye çeviren hüküm, Ceza Kanunumuzun ikinci maddesi hükmüdür. O halde, bu maddeye ve bu maddenin prensiplerine mutlak sadakat gös-

termek lâzımdır. 13 ncü maddenin tatbikatına katî veçhe vermek ve katî başlangıç tâyin etmek için doktrine ve 2 nci madde hükmüne sadakat göstermek icabeder. Komisyonun sunduğu bu metin olmasa idi. 2 nci madde, tatbikatta bu neticeyi verecek surette anlaşılmadı. Mademki bugünkü tatbikatın mahzurlarını ortadan kaldırmak ve işi çıkmazdan kurtarmak için aynı metne ve maddeye lüzum görüyoruz. O halde bunu, 2 nci madde hükmüne uydurmak zorundayız.

Burada komisyon raporunda temas edilen bir noktaya ilişmek istiyorum. Gerek komisyonlarda, gerekse Büyük Mecliste bir kanun tasarı veya teklifi vesilesiyle yapılan müzakere ve teklif, takrirler, nihayet metin ve madde şeklinde ifade edilecek kanun vâzının fikirlerini tebellür ettirmek içindir. Bütün müzakereler, bir metin içinde fikir olarak son şeklini bulur. O halde kanun vâzının fikir ve maksadını madde de-
şimiz metinlerin bünyesi ve çerçevesi içinde ararız.

Bu çerçeve içinde vazıh bulunmayan noktaları, müzakerede ileri sürülen fikir ve tekliflerin ışığı içinde aydınlatmaya çalışırız. Yeni 13 ncü madde ile ortaya konulan yeni sistemi de; bu maddenin çerçevesi, ve bununla alakalı diğer maddelerin hükümleri içinde anlarız. Mesele; 13 ncü maddeyi de ikinci maddenin prensipleri içinde mütalâa ederiz. Bu düşünce ile, 13 ncü maddenin müzakeresi sırasında ve kabulünden sonra komisyon sözcüsünün, bir mebus arkadaşımın sualine karşı (ve komisyon olarak kanun tadillerinin meriyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi baki kalmak suretiyle bakıye cezaları hakkında, meriyete girecek kanun hükümlerinin tatbiki uygun bulunmaktadır) diye ifade etmesi, kanunun madde olarak sarîh hükümlerini, ve iki aynı maddenin değişmiyen hükümlerini ortadan kaldırmaya kâfi gelemez.

İkinci maddenin, aleyhte bulunan ceza hükümlerinin ancak meriyetinden sonraki suç, suçlulara tatbik edileceği yolundaki esas hükmü sarîh bir metinle ve madde ile kaldırılmadıkça tatbikten alıkonulamaz.

Bu sebeple komisyonun hazırlamış bulunduğu ek maddeyi, hukuk prensiplerine ve mer'i bulunan ikinci maddenin esaslarına aykırı bulmaktayım. Bu sebeple bu ek kanunun üçüncü maddesi üzerinde bir tadil teklifi sunuyorum.

Bununla yeni 13 ncü maddenin, kanunun aleyhte konulan diğer madde hükümleri gibi ancak (6123) sayılı Kanunun meriyete girdiği 1. VIII. 1953 tarihinden sonra işlenen suçlar ve ya suçlulara tatbik edilmesi ve böylece malûm umumi prensiplerin muhafazası için ve bu tarihten evvel işlenmemiş suçlular hakkında eski (13) ncü maddenin temin ettiği hakların mahfuz tutulmasını istiyorum. Kabulünü rica ederim.

REİS — Efendim, ruznamemiz mahmuldür. Bu itibarla Salı günü öğleden sonra da Meclisin toplanmasını reyinize arz ediyorum. Kabul buyurular... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Söz usul hakkında Mahmut Goloğlu'nundur. MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, bu mevzu, çok uzun zamanımızı işgal etmektedir. Müzakerenin selâmetle cereyanı ve fikirlerin karşılaştırılarak mukayesesi imkânını elde edip söz söyleyebilmek ve reyimizi izhar edebilmek için leh ve aleyhte söyleyeceklerle sırayla söz verilmesini rica ediyorum. Sayın Riyasetin bu usule riayet etmesini rica ediyorum.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Usul hakkında konuşuyorum. Aziz arkadaşlar, naçiz kanaatimce bu mesele, halledilmiş idi. Adalet Komisyonunun, tefsire mahal yoktur, mealindeki raporu, Heyeti umumiye tarafından reddedilmişti. O günkü görüşmelere ait zabıtlar elimdedir. Heyeti Umumiyenin verdiği karar ve vardığı netice : Adalet Komisyonunun raporunun reddi ile tefsir fıkrasının tanzim edilmek üzere takrirlerin komisyona gönderilmesi idi. Vaziyet böyle iken, yani mesele halledilmiş iken şimdi konuşan arkadaşlara bakıyorum, mesele halledilmemiş, yeni ele alınıyor gibi, uzun uzun konuşma yapmaktadırlar.

Kanaatimce, Heyeti Umumiyenin bu mevzudaki noktaî nazarı bir neticeye müncer olduğuna göre Yüksek Heyetinize gelmesi lâzımgelen şey, yine Yüksek Heyetinizin kararı neticesi olan tefsir fıkrasından ibaret idi. Halbuki bugün karşılaştığımız tefsir değil, yepyeni bir tesistir. Binaenaleyh usul bakımından arz ediyorum ki bu geliş, Heyeti Umumiyenin kararına uygun değildir. Bunun müzakeresi, doğru değildir. Ve müzakereye mahal yoktur.

Heyeti Umumiyenin tefsir fıkrasının tanzimine dair verdiği kararın neticesi şudur :

1. Tatbikatı tasvibetmediği için raporu reddetti.

2. Tefsire lüzum vardır kanaatini izhar etti, zabıt aynen şöyledir :

Reis havalesini yaparken söylüyor : Meclisi Âlinin kararına ittibaen yorum fıkrasının tanzim edilmesi maksadı ile komisyona tevdi etmiş bulunuyoruz.

Vaziyet böyle iken bugün mevzu yeniden ele alınıyor. Uzun uzadıya münakaşalara yol açmak, kanaatimce doğru değildir. Bu bakımdan Heyeti Umumiyenize vaziyeti arz ediyorum ve Riyasetin bu şekilde hareket etmesini istirham ediyorum.

REİS — Şemi Ergin.

ADALET ENCÜMENİ M. M. ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlarım, biraz evvel arza çalıştığım veçhile, komisyon raporunun reddinden sonra Riyasete verilmiş birçok takrirler vardı. Bu takrirlerin her hangi birisi, tercih edilerek komisyona gönderilmiş değildir. Binaenaleyh, Yüksek Heyetinizin bu takrirlerden hangisine temayül ettiği katî olarak tesbit edilmiş bulunmamaktadır. Komisyon raporu, reddedilmiştir. Fakat komisyona gelen takrirler arasında Mahmut Goloğlu arkadaşımızın şöyle bir takriri mevcuttur, Mahmut Goloğlu şöyle demektedir : «İşbu tefsir talebinin mahiyeti, yalnız asri ceza evinde bulunanlara değil, 6123 sayılı Kanundan evvel suç işlemiş bulunan bütün sanıklara şâmil bulunmaktadır. Halbuki bir hak, iktisabolunmadıkça hakkı müktesep haline gelemez. Eski suçluların hakkı müktesep sahibi olabilmeleri ise ancak asri ceza evine alınmış olmaları ile mümkündür. Şu halde yeni infaz sistemi ancak, kanundan evvel asri ceza evine girmiş olanlara şâmil olması lâzımdır. 6123 sayılı Kanunun meriyetinden evvel asri ceza evlerine girmiş olanların bu sebeple eski hükümden faydalanmaları icabeder. Bu neticeyi alabilmek ise bu tefsir talebinin lehinde veya aleyhinde bir karar vermekle mümkün değildir.

Bunun için 6123 sayılı Kanuna bu kanunun meriyetinden evvel asri ceza evine girmiş olanlar hakkında eski hüküm tatbik olunur, şeklinde bir geçici madde ilâvesi lâzımdır. İçtüzüğün 29 ncü maddesine ait 21 numaralı not gereğince yukardaki tefsirin yapılmasını ve ra-

porun Adalet Komisyonuna havalesini arz ve teklif ederim.»

Mahmut Goloğlu

Şimdi raporların hiçbiri Yüksek Heyetinin tasvibine arz edilmiş değildir. Ancak Fahri Ağaoğlu arkadaşımızın takriri Riyasetçe tebellür ettirilerek takririn, Adalet Komisyonunun raporunun reddi mahiyetindedir değil mi, diye soruyor. Kabul edilerek Adalet Komisyonu raporu reddediliyor. Adalet Komisyonuna havale edilen raporlar tefsiri istiyen takrirler tefsire yeni şekil veren takrirler ve Mahmut Goloğlu gibi meselenin tesis yoluyla halledilmesini istiyen takrirlerdir. Sizlerin namına müzakere ve karar vermek ve Yüksek Heyetinize bir raporla çıkmak salâhiyetini haiz bulunan Adalet Komisyonu, gene Yüksek Heyetinizin fikir ve temayüllerini kendisine rehber alarak fikirlerini, kendisine gelen raporlar üzerinde, Riyasetten tevdi edilen takrirler üzerinde açıkça belirtmek salâhiyet ve yetkisini haiz bulunmaktadır. İhtüzüğün 29 ncu maddesinin, Goloğlu'nun takririnde bahsedildiği gibi alttaki notunda şöyle demektedir. «Encümenler kanun teklif edemezler.» Altta «Fakat kendilerine verilen meselâ bir tefsir talebini kanun şekline koyabilirler. Bunun komisyona verdiği yetki ile komisyon bu meseleyi tesis yoluyla halletmenin muvafık olacağına kani bulunmuştur. Binaen aleyh daha evvelden mesele, Yüksek Heyetiniz tarafından bir neticeye ulaştırılmış, değildir. Bu bakımdan Daim Süalp arkadaşımızın usule mütedair bu teklifi, hiçbir zaman vakiya uygun değildir.

Tasvibe iktiran etmesini istirham ederim.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Usul hakkında.

Muhterem arkadaşlar, bu işin son müzakere edildiği gün müzakerelerin kifayetine ait takrir reye konu ve kabul edildi?

Muhtelif, takrirler verilmişti, bu takrirler birer birer okundu. Bu takrirlerden Mahmut Goloğlu arkadaşımızın takriri olduğu gibi, Abdürrahman Fahri Ağaoğlu arkadaşımızın da takriri vardı. Kemal Özçoban'ın da takriri vardı ve bir de benim takririm vardı. Ben takririmde diyordum ki: Adalet Komisyonu raporunun reddiyle tefsir fıkrası hazırlanmak üzere komisyona iadesini teklif ediyorum.

Abdürrahman Fahri Ağaoğlu arkadaşımız ise işin, yapılan muamelenin ceza prensiplerine aykırı olduğundan ve saireden bahsettikten sonra Adalet Encümeni raporunun reddiyle tefsir talep ve fıkrasının kabulünü arz ve teklif ediyorum şeklinde idi.

Şimdi, okunan bu takrirler içerisinde en aykırı teklif, Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun takriri olduğu için Riyasetçe o reye konuldu ve tefsir fıkrasını ihtiva eden bu takrir, olduğu gibi kabul edildi. Sözcü arkadaşımız diyorlar ki, reddi tazammun eder mi, diye Başkan sordu, A. Fahri Ağaoğlu evet, diye cevap verdi. Ret kısmı reye konu. Onun için Meclis zabıtlarının okunmasını rica ediyorum. Tamamı reye konulmuştur. Takrir bir kül halinde reye konmuştur. Kül halinde de Meclisçe kabul edilmiştir. Bu şekilde kabul edildiğine göre tefsir talep ve fıkrası aynen kabul edilmiş demektir.

Riyaset Makamı diyor ki; tefsir talebi bir temennidir. Bu temenni nazara alınarak, bir tefsir fıkrası hazırlamak üzere komisyona havale ediliyor. İzzet Akçal arkadaşımızın tefsir talebine eklediği tefsir metni, kabul edilmiştir. Farzedelim ki Riyaset Makamının noktai nazarı doğrudur ve tefsir temennisi olarak komisyona gitmiştir. Şu halde Büyük Meclis reyini izhar etmiştir. Hâdisde de tefsir yapılmak üzere komisyona gönderilmiş bir işin karşısındayız. Büyük Meclisin bu kararı karşısında, komisyonun tüzük hükümlerine istinaden Meclisin kararını hiçe sayarak tesis getirmesine imkân yoktur. Hukukan da doğru değildir. Kabilî müdafaa bir tez değildir. Arkadaşlar diyorlar ki: «Redde mütedair kısım, okunmuştur.» Benim takririmde de redde mütedair kısım vardı. Diyordum ki: «Adalet Komisyonu raporunun reddiyle tefsir fıkrası hazırlamak üzere komisyona gönderilmesi» ni istiyordum. Bu da reddi tazammun etmiyordu.

Demek ki Riyasetin reye koyduğu kısım hem ret, hem de tefsir fıkrasını ihtiva eden takrirdir. Bu da kabul edildiğine göre yapılacak iş, komisyonea bir tefsir fıkrası hazırlamaktan ibaret idi. Tüzükte sarîh hüküm var. Tefsir talebi ve fıkralarını Büyük Meclis bir defa görüşebilir. Bir defa görüşülecek işin mütaaddit müzakerelerde tefsirini yapmak usule aykırıdır. Bu bakımdan hâdisede kabul edilen bir tefsir fıkrası karşısındayız. Ve buna göre

de komisyonun önce bir tefsir fıkrası hazırlanarak gelmesi lâzımgelirdi. Bunu yapmamıştır. Bu bakımdan hazırlanan teklif isabetli değildir. Mehmet Daim Süalp arkadaşımızın takririnde işaret edildiği şekilde kabulünü rica ederim.

REİS — Esas hakkında söz alan arkadaşların isimlerini daha evvel okumuştuk. Usul hakkında söz alan mütaaddit arkadaşlarımız da mevcut olduğuna göre, usule dair konuşan Mehmet Daim Süalp arkadaşımızın beyanından sonra nizamnamenin 89 ncu maddesini okumak lâzımgeliyor.

(Madde 89. — Görüşmenin yeri olmadığı, gündeme yahut bu tüzük hükümlerine uymaya çağırılma, öncelik ve geri bırakılma hakkındaki teklifler, asıl meselelerden önce gelir.

Böyle bir teklif olursa, ancak, yana ve karşı, iki milletvekili, on beşer dakikayı aşmamak üzere söz söyleyebilirler.

Sonunda oylama yapılmak gerekirse, mesele gösterme oyu ile çözüldür).

Müzakerenin selâmeti bakımından müşkül durumda kalmamak için bu maddeyi okumak mecburiyetinde kaldık.

Söz alan arkadaşlar ikiyi tecavüz etmektedir. Bu vaziyette oylamayı gerektiren halin mevcudiyet veya ademimevcudiyetini Riyasetin kestirmesine de imkân yoktur. Yalnız Mahmut Goloğlu arkadaşımız, usul hakkında konuşurlarken nizamnamenin 85 nci maddesine temas ettiler.

Şimdi bugün müzakereye mevzu olarak tefhim ettiğimiz şey, Adalet Komisyonundan gelen tesistir. Bunun üzerinde esas müzakereyi açmışken 89 ncu maddeden bahsettiler, usule mütaallik olarak. O da müzakere mevzuu olan hususun lehinde ve aleyhinde olan arkadaşlara münavebe ile söz vermektен ibarettir. Bunun tatbiki ise Heyeti Celilenin kararına bağlıdır. Karar o şekilde ittihaz buyurulursa bir lehte ve bir aleyhte konuşan arkadaşlar bulunduğuna göre, iki liste mevcuttur. Bu itibarla bütün müzakereleri kolaylaştırmak için bu tefhimi yapmak mecburiyetinde kaldım.

Buyurun Hâmid Şevket Bey! Ama size takaddümen usul hakkında söz almış arkadaşlar vardır.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Mehmet Daim Süalp arkadaşımızın usule dair tak-

rirleri vardır, o okunsun. (Takrir okunsun sesleri)

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Bu teklife karşı konuşacağım.

REİS — Müsaade buyurun, biz de müşkül durumda kalmıyalım.

ABDÜRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Yana karşı konuşacağım.

Yüksek Reisliğe

İzzet Akçal ve arkadaşlarının tefsir talebi evvelce yapılan uzun müzakerelerden sonra Heyeti Umumiyece kabul edilmiş Tatbikat ve Adalet Komisyonu raporu tasvibedilmişti.

Riyaset, Umumi Heyetin bu kararına uyarak tefsir fıkrası tanzim etmek üzere işi komisyona havale etmişti. Buna müsteniden tefsir yerine tesis gelmesi doğru değildir ve görüşülemez. Oya konulmasını arz ederim.

Siird

M. D. Süalp

(Takrir reye konulsun sesleri).

REİS — Müsaade buyurun da Divan da bir kere tezekkür etsin.

Şimdi takriri okuduk. Fakat mevzu teşevvüşe uğradı.

FERİDUN FIKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Bu müzakereden evvelki zabıtlar okunsun..

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Reis Beyefendi; o zaman yine zatî âliniz reistiniz, lûtfen encümene söz verin..

REİS — Müsaade buyurun, Riyaset noktai nazarını arz edecektir.

Şemi Ergin arkadaşımızın ve diğer arkadaşlarımızın da kürsüde bildirdikleri veçhile, geçen celselerde Fahri Ağaoğlu'nun Meclisçe dik-kate alınan takriri, kendisine takrir meai tav-zih ettirildikten sonra, diğer takrirlerle birlikte Adalet Komisyonuna tevdi edildi. Şimdi bu hususta cereyan eden müzakereyi aynı zabıttan okuyorum :

Yüksek Reisliğe

Bir kanunun meriyetini gösteren maddesinde makable şâmil olacağı tasrih edilmedikçe, kanun makable şâmil olamaz. Bu itibarla hukuk esaslarına ve 6123 sayılı Kanunun sarahatine muhalif olan Adalet Komisyonu raporunun reddiyle, tefsir talep ve fıkrasının kabulünü

arz ve teklif eylerim.

Konya Mebusu
F. Ağaoğlu

REİS — Tefsir talebi bir temennidir. Şimdi elimizde bir komisyon raporu vardır. Sizin teklifiniz komisyon raporunun reddini istemekten ibarettir. Böyle mi?

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Evet.

REİS — Fahri Ağaoğlu arkadaşımızın takri-ri, halen müzakereye esas olan Adalet Komisyonu raporunun reddini tazammun etmektedir. Takriri kabul edenler işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler lütfen işaret versin... Takrir kabul edilmiştir efendim. (Alkışlar).

Bu itibarla diğer önergelerle beraber komisyona işi tevdi ediyoruz.

İZZET AKÇAL (Rize) — Niçin efendim?

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Niçin?

REİS — Komisyonun raporu reddedildi. Teklif nazara alındı. Teklif sahibi yorum talebinde bulunuyordu. Teklife göre komisyonun bir tefsir fıkrası tanzim etmesi icabeder. (Tefsir fıkrası var, sesleri).

İzzet Beyin tekliflerinde bu tefsir fıkrası yoktur. Rica ederim. (Var sesleri) (Gürültüler)

Çok istirham ederim arkadaşlar. Ya dikkatli okumamışsınız veyahut da bugüne kadarki tatbikat aleyhine karar tefhimine bizi mecbur etmek istiyorsunuz.

Müsaade buyurun efendim. Okutuyorum :

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının tefsir metni diye teklif ettikleri şöyledir :

«Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasında, bir cürüm ve kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanun hükümleri birbirinden farklı ise, failin lehinde olan kanun tatbik ve infaz olunur yolunda mevzudaki hüküm muvacehesinde 6123 sayılı Kanunla değişen Türk Ceza Kanununun infaza mütaallik 13 ve mütaakıp maddeleriyle meşruten tahliyeye ait hükümleri suçlunun aleyhine olarak ağırlaştırılmış bulunduğundan 6123 sayılı Kanunun yürürlüğe giren 1 . VIII . 1953 tarihinden sonra suç işlemiş olanlar hakkında tatbik edilmesi icabeder.». Simdi Adalet Komisyonunun tefsire mahal yoktur, şeklindeki raporu Heyeti Celileniz tarafından reddedildikten sonra...

NAŞİT FIRAT (Ordu) — Adliye Vekilinin istifa etmesi lâzımdır.

REİS — Rica ederim.. Bunu bir yorum fıkrası haline getirmek hususu komisyonun tezekür etmesi icabeder mi, etmez mi? Şimdiye kadar tatbikat böyle midir, değil midir? Heyeti Umumiyenize arz ediyorum. Raporun reddi sebebiyle komisyonun, teklifi, yorum fıkrası haline getirmesi icabeder. Diğer önergelerle birlikte İzzet Akçal ve arkadaşlarının teklifini komisyona tevdi ediyorum. (Gürültüler olmaz sesleri).

Sekiz Şubat (Gürültüler.) çok istirham ederim.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Takrir sahibi olarak söz istiyorum.

REİS — Takririniz kabul edildi. Başka teklifiniz kalmadı. Size söz vermiyorum. (Usul hakkında söz istiyoruz sesleri)

Meclisi Âlinin kararına ittibaen yorum fıkrası tanzim edilmek üzere teklifi komisyona tevdi etmiş bulunuyorum.

Görülüyor ki, Meclisi Âlinin kararı ile komisyona verilmiştir, yorum fıkrası tanzim edilmek üzere. (Gülüşmeler)

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Tebliğat dairesinde konuşmak bir milletvekilinin hakkıdır, söz istiyorum.

REİS — Rica ederim, müsaade buyurun, ben sözümü bitirmedim.

Size söz vermiyorum demivorum ki.

Şimdi bu vaziyette takrir diğer önergelerle birlikte geçen inikatta komisyona tevdi edilmiş bulunuyor.

Komisyon gerek İctüzüğü anlayış şekline ve gerekse eski teamüllere tevfiikan hareket etmek suretiyle bugünkü celsede Heyeti Umumiyeye arz edilmek üzere bir tesisle gelmiş bulunuyor.

Malûmuâlileridir ki, bugünkü celseyi, kabul buyurduğunuz soruların tehiri kararından sonra bu tesis hakkında görüşme müzakeresi açmak suretiyle işe girilmiş bulunduk. Bu vaziyet karşısında görüşmelere devam etmek icabedeceği kanaatindeyiz. Daim Süalp'ın, bu tesis hakkında görüşmelere devam edilemeyeceği yolundaki takrirlere benzer diğer bâzı takrirler de elimizde mevcuttur. Görüşmeler hitama erdikten sonra bunların hepsini, okuyup, reylerinize arz etmek mecburiyetindeyim. (Gürültü-

ler, usul hakkındaki takriri evvelâ reye koyun sesleri).

FERİDUN FIKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Hâdise hakkında söz istiyorum.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Daim'in takririni reye koyun.

REİS — Usulün nesi hakkında?

FERİDUN FIKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Usul hakkında, usulün nesi hakkında olduğunu arz edeceğim.

REİS — Söz verelim Beyefendi, evvelâ usulü halledelim.

Şimdi söz Goloğlu'nundur.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar, müsaade ederseniz ben o kadar ilmi konuşmıyacağım, meseleyi biraz basite irca ederek işin içinden çıkılmasını rica edeceğim.

Arkadaşlar, geçen defa buraya gelen komisyon raporları üzerindeki konuşmaların iki hedefi vardır. Birisi; eskive sâmil midir, değil midir, tatbikat doğru mudur, değil midir, böyle mi olmalıdır, yoksa böyle olmamalı mıdır?.

İkincisi: tatbikatın eskive sâmil olmaması lâzım idi ise bunun için bir tefsir mi yapmak lâzımdır, tesis mi yapmak lâzımdır?.

Yapılan konuşmalar sonunda bir kısmımız tefsir teklif ettik, bir kısmımız da tesis talebinde bulunduğuk ve önergeler verdik. Bunlardan birisi de benim.

Şimdi burada ısrarla üzerinde durduğumuz meseleyi nazarı itihara alalım. İster tefsir için gitsin, isterse tesis için komisyona gitsin, eğer bir tefsir fıkrası yapılmak üzere komisyona gitseydi komisyon veniden bunu bir tesis haline getirebilir miydi? (Getiremezdi sesleri, gürültüler)

Böyle kuru gürültüleri bırakalım.

REİS — Usul hakkında konuşacaksınız efendim.

MAHMUT GOLOĞLU (Devamla) — Usulden bahsediyorum efendim.

Muhterem arkadaşlar, tamamen usul içinde ve tüzük maddeleri okunarak bu meseleyi hal yoluna gideceğim. Fakat bâzı arkadaşlar bizi bırakmıyor ki konuşalım.

Komisyona gitti; komisyon tefsir fıkrası yapmadı, tesis yaptı. Deniyor ki, tefsir için gitmişti, tesis şekliyle gelmesi olmaz, deniyor. Takrir budur. Ben de bunun aleyhindeyim. Ve diyorum ki; hayır böyle değildir. Çünkü İctüzük sa-

rih olarak komisyona icabında tefsiri tesis haline sokmak hakkını veriyor. Hattâ sureti ka-tiyede tefsir fıkrası tanzimi için komisyona yol-lanmış olduğu kabul edilmiş olsa bile yine ko-misvondan bu şekilde gelişi tüzüğe uygundur, madde sarihtir. Müfit Bevefendinin dediği gibi bu gibi işler, bir kere görüşülür. Ama bu demek de-ğildir ki, komisyon fikrinde ısrar edemez. Çünkü fıkraya diyor ki «bir kanunun tefsiri lâzımgeldik-te, tefsir talebini muhtevi esbabı mucibeli tez-kere ve yahut takrir o kanunun bidayeten mü-zakere etmiş olan encümen veya encümenlere havale olunur.»

Üçüncü fıkrası : «Asıl kanunun kabulü için ne gibi usul ve ekseriyet nisabı lâzımsa tefsir fıkrası da aynı nisaba ve usule tâbidir.»

Su halde asıl kanun kabul edilirken bunu komisyona havale mümkün müydü? Mümkün-dü. Komisyonun teklifini Yüksek Heyetiniz ka-bul etmeverek komisyona gönderse komisyon eski fikrinde ısrara salâhiyetli miydi? Salâhi-vetliydi. Kaldı ki komisyon eski fikrinde ısrar etmemiş, ancak yine İctüzüğün kendisine verdi-ği salâhiyete binaen kendisine havale olunan bir tefsir talebini, 21 nci notun sarih hükmü daire-sinde, tesise kalbetmiş ve Heveti Umumivenin arzusu, bu volda hüküm altına alınmıştır. Bina-enalevh İctüzüğün su ahkâmı karşısında komis-yonun vaptığı muamele de avkırı bir cihet ol-madıkma nazaran, madem ki, tesisle gelmiştir, o halde bu raporu müzakere edemeviz, dönelim diye bir önerge vermek usule avkırı olur. Bi-naenalevh İctüzüğe önergenin reddini teklif ederim. (Reye reye sesleri)

REİS — Reye müracaat edecek bir mevzu yok. Daim Süalp arkadaşımız bu iş görüşülemez demiş. Ama başka bir teklif yapmamıştır. Mual-lâk bırakmış. Görüşülemez demiş. O kadar. On-dan sonra ne yapacağız, yok. Bu itibarla Riya-set, müzakerelere devam edecek ve neticeyi, rey-leriniz halledecek.

İZZET AKÇAL (Rize) — Goloğlu'ndan ev-vel usul hakkında ben söz istemistim.

REİS — Cevdet Soydan'dan sonra.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Takri-rimde bir şey istemediğimi sövlüvorsunuz. Mü-saade ederseniz izah edeyim istediğimi.

REİS — Takrir şöyledir : «Riyaset, Umumi Heyetin bu kararına uyararak tefsir fıkrası tan-zim etmesi işini komisyona havale etmiştir. Bu-

na müsteniden tefsir yerine tesis gelmesi doğru değildir ve görüşülemez. Oya konmasını arz ederim.» (Tamam, sesleri) Neyi oya koyacağız Beyefendi?.

Buyurun Cevdet Soydan.

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Muhterem arkadaşlar; bu mesele, Büyük Millet Meclisine ilk defa intikal ettiği zaman kasten çıkmaza sokulacak bir mesele halinde idi. Bugün yine, meselenin üçüncü defa müzakeresine girdiğimiz halde, müzakerelerin samimiyetle cereyan etmesi için birçok vesilelere tevessül edildiğini görüyoruz.

REİS — Cevdet Bey; çok rica ederim, herkes fikrinde samimîdir, anladığı gibi konuşur, teklif yapar. Siz usul hakkında konuşun. Başka şeylere ne lüzum var?.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Arkadaşlar, işin bir defa Adalet Komisyonuna havalesi, Büyük Millet Meclisi Heyeti Umumiyesinden bu işin havale edilmesi, doğrudan doğruya Muhterem Reisin okuduğu zabıtname münderecatına göre tefsir fıkrasının yapılması içindi. Halbuki Adalet Komisyonu, tefsir fıkrasını Meclisin ilham ve emri dairesinde hazırlayıp huzurunuzda gelecek iken bir tesisle geliyor.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Sayın Başkanım, yardımım olabilir, söz istiyorum.

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Tesisle gelmesi usulü müzakereye aykırıdır. Bizim dâvamız, bu noktadır. Şimdi bunlar 29 ncu maddenin şerhini bu esasa istinadettiriyorlar. Komisyonlarına tefsir için gelmişse komisyon lüzumunda bunu tesis olarak yapabilir, diyor.

Kanaatimize göre komisyonun bu hususta müracaat edeceği husus Meclisin ilk tefsir müzakeresini ele aldığı zamandır. Çünkü tefsir bir defa müzakereye tâbidir. Bizim nizamnamemize göre bir defa müzakereye tâbi işler meyanına geçmiş iken ve burada hayıtlı iken Adalet Vekâleti bu işi ikinci defa görüşülecek işler meyanına sokturmuştur ki buna Adalet Vekâletinin yetkisi yoktur. O bakımdan Adalet Vekâleti, yanlış bir yola gitmiştir.

BEHZAT BİLGİN (İzmir) — Takrirle bu meselenin halli mümkündür efendim.

REİS — Maalesef usul çignendi.. (Gürültüler).

CEVDET SOYDAN (Devamla) — Söze de-

vam etmeye imkân kalmadı, Makamı Riyaset müzakereyi daha fazla ihlâl ediyor..

REİS — 89 ncu maddeyi okudum. Çok istirham ederim, hepimiz bu nizamname hükümlerine riayetkâr olalım, biz de tatbikle mükellefiz..

CEVDET SOYDAN (Ankara) — Siz oluyorsunuz..

REİS — Olmaya çalışıyoruz.

Usul hakkındaki.. (89 uncu maddeyi okuyunuz) Okudum. Böyle bir teklif olursa ancak iki milletvekili 15 er dakikayı aşmamak şartıyla konuşabilir. Sonunda oylama yapılması gerekirse mesele gösterme oyu ile çözümlür. (Takrirleri okutunuz sesleri).

Şimdi takrirleri okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

Büyük Meclis, Abdürrahman Fahri Ağaoglu'nun tefsir fıkrasının kabulünü tazammun eden takririni kabul etmiştir. Bu itibarla tesise taallük eden raporun reddiyle evvelce verdiğim takrirdeki tefsir fıkrasının kabulünü teklif ederim.

Balıkesir

M. Erkuyumcu

Yüksek Reisliğe

Adalet Komisyonu raporunun reddiyle aşğıdaki tefsir fıkrasının komisyona gönderilmeden aynen kabulüne karar verilmesini arz ve teklif ederiz.

Balıkesir

M. Erkuyumcu

İstanbul

S. Adato

Bolu

M. Güçbilmez

Ankara

H. Ş. İnce

Rize

İ. Akçal

Tokad

S. Atanç

Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasının tefsiri.

İnfaza taallük eden hükümler sonradan neşredilerek meriyete giren bir kanunla ağırlaştırıldığı takdirde ağırlaştırıcı hükümler makable şâmil olmayıp, meriyete girdiği tarihten sonra işlenen suçların faillerine tatbik olunur.

Başkanlığa

İzzet Akçal ve arkadaşlarının tefsir talebi hakkında evvelce yapılan müzakere sonunda tefsire mahal olmadığına dair Adalet Komisyonu raporunun reddine ve tefsir fıkrası tanzim

edilmek üzere işin komisyona iadesine karar verilmiştir. Komisyon bu karar hilâfına tesis yoluna gitmiş olduğundan Tüzüğün 89 ncu maddesine göre görüşmenin yeri olmadığı ve Meclisin evvelki kararı gereğince tefsir fıkrası tanzim edilmek üzere işin komisyona iadesini ve tesise mütaallik komisyon raporunun reddini teklif ederim.

İzmir Mebusu
P. Arat

REİS — Komisyonun noktai nazarı alın.

PERTEV ARAT (İzmir) — Takririmi geri alıyorum.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Son söz milletvekilindedir.

ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Biz de milletve-

kiliyiz, vekil, değil. (Gürültüler, görüşmesiz reye konur sesleri)

REİS — Müsaade buyurun, Şemi Bey.. Bir karışıklığa mahal bırakmamak için Müfit Erkuyumeu'nun takririni tekrar okuyoruz.

(Müfit Erkuyumeu'nun birinci takriri tekrar okundu.)

(Reye sesleri).

REİS — Takriri dinlediniz. (Gürültüler, anlaşılma sesleri) Bir daha okuyarak reye arz edeceğim. (Gürültüler, reye sesleri, söz istiyoruz sesleri).

REİS — Efendim, belki ifade edemiyorum. Takriri tekrar okutup reyinize arz edeceğim. (Gürültüler).

Çok istirahat ederim, İnikada beş dakika fâsıla veriyorum.

Kapanma saati : 16,45

İKİNCİ CELSE

Açılma saati : 17,00

REİS — Reisvekili Fikri Apaydan

KATIPLER : İbrahim Kirazoğlu (Kayseri), Sedat Baran (Çorum)

REİS — Celseyi açıyorum.

Cereyan eden müzakerelerden ve verilen takrirlerden mülhem olarak tesise mahal olmadığına dair noktai nazarı, reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu vaziyete göre tefsir üzerinde görüşmelere devam ediyoruz. (Bravo sesleri, alkışlar)

Söz isteyenleri kaydedeceğim. Tefsir fıkrasını okuyup müzakereye devam edeceğiz efendim.

Tefsir metni

Türk Ceza Kanununun ikinci maddesinin son fıkrasında «Bir cürüm ve kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşrolunan kanunun hükümleri birbirinden farklı ise failin lehinde olan kanun tatbik ve infaz olunur.» yolunda mevzu hüküm muvacehesinde, 6123 sayılı Kanunla değişen Türk Ceza Kanununun infaza mütaallik 13 ve mütaakıp maddeleriyle meşru-

tan tahliyeye ait hükümler suçlunun aleyhine olarak ağırlaştırılmış bulunduğundan, 6123 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1.VIII.1953 tarihinden sonra suç işlemiş olanlar hakkında tatbik edilmesi icabeder.

İZZET AKÇAL (Rize) — Efendim, teklif benimdir, Müfit Erkuyumeu'nun teklifine iştirak ediyorum.

ABDÜRRAHMAN FAHRİ AĞAOĞLU (Konya) — Muhterem arkadaşlar, Ceza Kanunumuzun ikinci maddesi sarahati olmasa dahi bir kanun hiçbir zaman makable şâmil olamaz. Ancak kanunun meriyetini gösteren maddesinde, bu kanun makable şâmilidir, diye bir kayıt taşır, o zaman makable şâmil olur. Hattâ bu hüküm usul kanunlarında dahi caridir. Mesele Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanununun 578 nci maddesi aynen şöyledir: «İşbu kanun, mülk-tesep hakları ihlâl etmemek şartıyla makable şâmilidir.»

Bu usul hükümlerindeki kayıttır.

Esasa gelince, ceza gibi, vergi gibi, vatanş hakkını, hürriyetini, varlığını alâkadâr eden kanunlarda ise asla makâble şümü mevzubahis olamaz. Bir suçlu, suçu işlediği zamanın kanunu ile sonuna kadar mesuldür ve sonuna kadar o kanundan istifade eder, aksi halde sonradan çıkan kanun infaz hukukudur diye aleyhte makâble şâmîl olursa haksızlık edilmiş olur. Suçlu aleyhte olan kanuna nazaran mâsumdur.

Muhterem arkadaşlar; fikrimi bir misal ile izah edeyim. Ceza Kanununda sürgüne ait bir hüküm vardır. Tam metin hatırımda değil, teferruatına girmeyeceğim. Bu hüküm, sürgünün mahkemenin tâyin ettiği bir yerde, şu kadar kilometre uzakta oturacağını ve orada serbest olarak yaşayacağını tesbit eder, yalnız orada sabah akşam zabıtaya malûmat vermesi lâzımdır.

Bir gün bir knun teklif edilse ve dense ki; sürgün cezası bu şekilde müessir değildir, ıslah edici değildir. O halde ne yapalım sürgün sürüldüğü yerde, hapisane gibi bir imalâthane de veya tarlada, madende çalışsın dense, sürgün cezasına böyle bir veyhe versek, infaz hukukudur, usul hukukudur, diye bu madde makâble tatbik edilebilir mi? 13 ncu madde, bunun ayıdır. Başka misaller vermek istemiyorum.

Kısaca tekrar edeyim : Her suçlu, suçu işlediği zamanki kanuna göre sonuna kadar, affa ve müruruzamana uğrayıncaya kadar mesuldür ve bu kanundan istifade eder. Ta ki sonradan çıkan hüküm lehte olursa ondan da istifade eder. İkinci madde, bunu ânıdır. Müfit Erkuyumcu arkadaşımızın teklifine İzzet Akçal arkadaşımız da iltihak etmiştir. Bu teklif veyhile tefsir fıkrası, tamamen hukuka uygundur. Bunun aynen kabulünü rica ederek sözlerine son veriyorum.

REİS — Komisyon.

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Muhterem arkadaşlarım; huzurunuzu tekrar işgal ettiğimden dolayı bendenizi af buyurun. esas hakkında mâruzatta bulunacak değilim. Çünkü komisyon olarak fikirlerimizi, ta başından beri sizlere gücümüz nispetinde, izah etmeye çalışmış bulunuyoruz. Aneak; muhterem Reis de bendenizi af etsinler, bir hâdis-

nin zabıtlara geçmesi için konuşmak mecburiyetindeyim.

Huzurunuzda getirmiş bulunduğumuz rapor; tefsir talebinde bulunan arkadaşlarımızın fikirlerini bir tesisle hukuki bakımdan halletmek içindi.

Burada 15 - 20 arkadaşımız, tesis veya tefsir üzerinde söz almış bulunuyorlardı. Binaenaleyh bir kifayeti müzakere takriri de mevcut değildi. Okunup reye konulmuş bulunan takrir tesisin reddi, tefsirin kabulü mahiyetindedir ki bu takrir, bizim tezimizde bulunan arkadaşlarımızın görüşmesi ve daha evvelden fırsatlar bulup 15 - 20 isim aleyhte konuşmak üzere yazdırmış olan arkadaşların görüşmesi neticesi esas olarak reye konacak bir takrirdir. Binaenaleyh bunun kifayeti müzakere olmadan, kifayeti müzakere takriri olup da Heyetinize tasvibedilmeden reye konuluşu, usul hükümlerine, Tüzük hükümlerine aykırıdır. Bunun zapta geçirilmesi için huzurunuzu işgal ettim.

REİS — Evvelce de okuduğum 89 ncu maddede komisyon sözcüsü arkadaşımızın zapta geçen sözleri karşısında yeniden Yüksek Heyetinize okumak zarureti vardır. Tüzük meseleyi halleder. Esasen her hususta rey Meclisindedir. 89 ncu madde : «Görüşmenin yeri olmadığı gündeme yahut bu Tüzük hükümlerine uymayan çağırılma, öncelik ve geri bırakılma hakkındaki teklifler, asıl meselelerden önce gelir.»

Bir arkadaşımızın 89 ncu maddeye dayanarak usul hakkında almış olduğu söz üzerine esas hakkında söz alan arkadaşlara takdimen kendisine söz verdikten sonra bu maddeye mutabık beyanda bulunması üzerine 89 ncu madde gereğince meseleyi reylerinizle halletmek zarureti hâsıl oldu ve reylerinizle meseleyi hallettiniz.

ADLİYE ENCÜMENİ M. M. ŞEMİ ERGİN (Manisa) — Bununla alâkası yoktur.

REİS — Bu itibarla Riyaset de bu şekilde noktâi nazarını, Nizamnameye uygun olarak, zapta geçirmiş bulunmaktadır.

Şimdi tefsir hakkındaki görüşmelere devam ediyoruz. Söz Müfit Erkuyumcu'nundur.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Muhterem arkadaşlar, bu meselede defaatle söz alarak huzurunuzu işgal ettiğimden dolayı bilhasna affınızı rica ederim. Fakat çok mühim bir

mesele karşısındayız. On binlerce vatandaş fuzuli olarak (Daha fazla sesleri) ceza evlerinde yatmaktadırlar. Bu itibarla hürriyet haklarının kendilerinden alınmış olmasından dolayı duyduğum teessüre başışlamamızı rica ederim.

HALİS TOKDEMİR (Gümüşane) — Öyle şey yok.

MÜFİT ERKUYUMCU (Devamla) — Beğenmiyorsanız çıkıp buradan cevap verirsiniz Halis Bey.

Riyaset Makamından da sözlerimin kesilmesinin teminini rica ederim.

Şimdi arkadaşlar, gayet kısa konuşacağım. Ceza Kanununun 2 nci maddesinde bir prensip vardır. Diyor ki : Suçlulara verilen cezalar da yeni çıkan kanunla, suçlunun aleyhinde ağırlaştırılmış ise bu hükümler suçlu aleyhine makale teşmil edilemez.

Bu gayet bedihi, ve âdeta hukukun alfabeti mahiyetinde bir hukuk prensibidir. Çünkü, kanun vâzı nazari olarak şöyle düşünür : Bir suçlu suç işlediği zaman bu suçun mukabilinde vaz'edilen cezayı düşünerek ona göre suç işler ve ona göre ceza görür.

Bu prensip ilân edilmiştir ve tatbikiyle anlaşılmıştır.

Aksi noktai nazarda bulunana diyorlar ki, bu infaz usule taallük etmektedir. Usule mütaallik muamelât makale teşmil edilir. Bu arkadaşların şu suale cevap vermeleri lâzımdır :

6123 sayılı Kanunun 13 nci maddesinin tatbiki suretiyle, evvelce cezaları infaza başlanmış olan ve o zamanki mevzuata göre 18 senelik bir cezayı dokuz sene olarak beklemek hakkını kazanan bir mahkûm vatandaşa bu kanunu tatbik etmek suretiyle cezasını 18 seneye çıkarıyor musunuz, çıkarıyor musunuz? Tabiiatiyle bu suale verilecek cevap, menfi olacaktır. Diyorlar ki, tefsire mahal yoktur. Arkadaşlar, tefsire mahal yoksa bu yanlış tatbikat niçin yapılmıştır. Ceza Kanununun ikinci maddesinde şu kayıt vardır; tatbik ve infaz olunur. Bu infaz kelimesi 13 nci maddedeki hükümlere giriyor mu, girmiyor mu? İşte bu noktada tereddüt vardır. Bu bakımdan ikinci maddenin tefsiri, lüzumsuzdur.

Bir tefsir fıkrası ihtiva eden bir takrir verdim, arkadaşlarımla beraber. Bu takririn kabul buyurulmasını Heyeti Celileden rica ediyorum. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Usul hakkında Tefvik İleri buyuru.

ADLIYE ENCÜMENİ REİSİ HALİL ÖZYÖRÜK (İzmir) — Komisyon sözcüsü ile aramda geçmiş bir hâdise vardır. Tenvir bakımından arz edeceğim. Söz istiyorum.

REİS — Hayhay.. Efendim.

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, bu mühim meselede bir noktaya gelmiş bulunuyoruz. Tefsir Yüksek Meclise geldiği zaman evvelâ huzurunuzda komisyonun böyle bir tefsire lüzum yoktur, mealindeki raporu geldi. Ve tefsire lüzum yoktur, yolundaki rapor, kabul edilmeyerek tekrar komisyona gitti. Komisyon, bu sefer bir tesis maddesi ile huzurunuzda geldi. Biraz evvelki celsede yapılan müzakereler neticesinde tesisin de şayanı kabul olmadığı neticesine reylerinizle varıldı. Şimdi tekrar tefsir maddesine dönüldü. Üzerinde konuşuluyor. Bence bu meselenin üzerinde görüşülmesi, doğru değildir. Çünkü, geçen iki celsede, tefsir mevzuu üzerinde çok konuşuldu ve tefsire lüzum olmadığı yolundaki rapor da reddedildi. Tefsire lüzum olmadığı yolundaki rapor reddedildiğine göre, tesis hakkındaki rapor da reddedildiğine göre tefsirin kabul edilmesine Yüksek Meclis gelmiş bulunmaktadır. Bu hususta verilen takrirler ki, Müfit Erkuyumeu arkadaşımızın takririnde toplanmış bulunuyor. Tefsirin kabul edilmesine dairdir, bu takririn reye konulması kanaatindeyim ve buna ait de bir takrir veriyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Halil Özyörük.

HALİL ÖZYÖRÜK (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, ben esas hakkında konubacak değilim. Yalnız, bir noktanın tavrı için söz almış bulunuyorum.

Adalet Komisyonu sözcüsü Sayın Şemi Ergin arkadaşımızın 13 nci madde vesilesiyle ilk defa yüksek huzurunuzda izahat arz ederken 6123 sayılı Kanunla..

HALİS TOKDEMİR (Gümüşane) — Şahsi namına konuşuyor. Ben usul hakkında daha evvel söz almıştım.

REİS — Halil Beyefendi, bendeniz komisyon adına konuşacağımızı zan ve tahmin ederek size söz vermiştim. Şahsınız adına konuşacaksınız sıranızda konuşmanız gerekmektedir.

HALİL ÖZYÖRÜK (Devamla) — Ben esas

itibariyle söz almıştım. Hattâ Fuad Hulûsi Beyden sonra üçüncü idim.

REİS — Mevzu değişmiş ve onlar iptal edilmiştir. Bu itibarla size yeni söz alış sıranıza göre söz vereceğim.

Halis Tokdemir, buyurun, usul hakkında konuşun.

HALİS TOKDEMİR (Gümüşane) — Efendim, Yüksek Meclis, gerek gegen celselerde, ve gerekse bu celsede almış olduğu kararlar neticesinde tefsirin yapılması şeklinde tecelli eden bir kanaate varmıştır.

Arkadaşımız Tefvik İleri, diyor ki; mademki tefsir yolunda bir temayül belirmiştir. Bu itibarla artık konuşmaya mahal yoktur. Kanaatimece prensip olarak Meclis, bu işteki tesisi, tefsir yapmak şeklinde kabul etmiştir. Ama tefsirin nasıl yapılması icabettiği şeklinde henüz bir karara varmamıştır. Bu hususta daha konuşacak arkadaşlar da vardır. Bu itibarla mesele yeter derecede tenevvür etmediğinden, müzakerenin devamını rica ederim.

REİS — Efendim, usul hakkında yana ve karşıya konuşuldu. Bu itibarla Tefvik İleri arkadaşımızın noktai nazarında değiliz. Tefsir hakkında müzakere açmışızdır. Kifayeti müzakere takriri de mevcut değildir. (Var, var sesleri) Kifayeti müzakere takririni reye vazedecek zaman henüz gelmedi.

İzzet Akçal.

İZZET AKÇAL (Rize) — Riyaset Makamının son aldığı kararın usule uygun olduğuna kani bulunanlardanım. Tesbit edilmesi bakımından bu sözleri, söylemekteyim. Müfit Erkuyumeu ve arkadaşlarının tefsir formülü üzerindeki tekliflerine aynen iştirak etmekteyim. Tefsir formülü, elbetteki okunacak ama ben üzerinde kısa bir mütalâayı arz etmeyi faydalı bulurum.

«İnfaza taallük eden hükümler sonradan neşredilerek meriyete giren bir kanunla ağırlaştırıldığı takdirde, ağırlaştırılan hükümler makable teşmil olunmayıp meriyete girdikten sonra işlenen suçların faillerine tatbik olunur.»

İkinci maddenin son fıkrasının mutlak olarak tatbikını bu teklifi ile Müfit Erkuyumeu arkadaşımız temin ediyorlar.

Benim tefsir talebim de bu maksadı temin etmektedir. Daha geniş ve tafsilâthdır. İkinci maddenin tefsir formülü gibi anlaşılması ve

tatbik edilmesi lâzımdır. Bu formül, benim maksadıma tamamen uygundur. İhtihak etmekteyim.

İkinci maddenin hükümleri katidir. Ama görülüyor ki, bilhassa hukuk sahasında uzun müddet tatbikatçı mevkiinde bulunan arkadaşlar dahi bunun şu veya bu şekilde tatbiki hususunda fikir ihtilâfına düşmüş bulunmaktadır. Adalet Bakanı da hataya düşmüştür, kanaatimece...

PERTEV ARAT (Ezmir) — Sözcünün beyanına göre doğrudur.

İZZET AKÇAL (Devamla) — Evet, sözcünün beyanını, kanun maddesi veya fıkrası olarak nazarı itibara almış ve tatbik etmiştir. Bu, yanlış bir yoldur. Kanun maddesi içinde yeri olmayan sözcünün beyanı, komisyon kararı olsa dahi, ki bu hâdisede komisyon kararı olduğu son raporda bildirilmektedir, tatbikatçı bu hükme istinaden kanunun bir maddesini ikmal ederek, kanunun şu veya bu şekilde tatbik edemez. Komisyon eğer, şu şekilde anlaşılacak lâzımdır, diye bir kanaat izhar ederse bunu maddede, fıkrada açık olarak belirtilmesi lâzımdır. Yani, kararın, kanun maddesi haline kalbedilmelidir.

İkinci madde sarıhtır, fakat ihtilâfa düşmüştür ve bu ihtilâfı Müfit Erkuyumeu arkadaşımızın tekliflerinin kabulü suretiyle tamamıyla halletmiş bulunabiliriz.

Tefsir kabul edildiği takdirde, tamamıyla makable şâmil olarak tatbik edilmesi lâzımdır.

Bu hususu yine umumi hükümlerden ve bilhassa ikinci maddesinden, sarahatından çıkarmak mümkündür.

Ama burada, ilim adamları bu tefsir hakkında makable teşmil etmek yönünden acaba ne düşünürler, diye bir tereddüt husule gelebilir. 13 nci maddenin görüşülmesi sırasında...

REİS — Bunlara lüzum yok, muhtemel işler üzerinde durmayın.

İZZET AKÇAL (Devamla) — Sayın Başkan, tamamıyla konu üzerindeyim.

REİS — Konu dışındasınız demiyorum. Muhtemel işler için niçin kendinizi yoruyorsunuz?

İZZET AKÇAL (Devamla) — Efendim, 13 nci madde üzerinde konuşulurken beyanda bulundum. Bu beyanım nazarı itibara alınmadı. Beyanda bulunduktan sonra komisyon söz-

cüsü, 13 ncü madde kabul edildikten sonra bir arkadaşımızın suali üzerine beyanda bulundular. Fakat tatbikatçı bunu ele aldı. Kanunun tatbikını Meclisin maksadına uygun şekilde yöneltiyorum diye müdahale ile yanlış bir mecraya götürüldü. Onun için bu tefsir üzerindeki noktaî nazarımı zabıtlara terkedeyim. müsaade edin...

Russel : 82 nci sayfa. Tefsir hakkında şu mütalâada bulunmaktadır. (Biliyoruz, kâfi kâfi sesleri). O halde hulâsa edeyim : Orada tefsirin makâbline şâmil olacağı açıklanmaktadır. Tefsir kabul edildiği takdirde makable tatbik suretiyle mahkûmların istifade ettirilmeleri icâbeder.

REİS — Adliye Vekili.

ADLİYE VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, bu mevzu hakkındaki görüşlerimizi iki defa biletraf Yüksek Huzurunuzda bu kürsüden arz etmiştik.

Bugün, eğer arkadaşlarımın birkaç beyan ve ifadesi olmasaydı huzurunuzu dahi tasdi etmiyecek ve yüksek takdirinizin herşeye hâkim olduğunu görerek susacaktım. Fakat arkadaşımın, Adliye Vekâleti, Adliye Vekili hata etti yolundaki ifadeleri üzerine yüksek huzuruza çıkmak zaruretini duydum.

Adliye Vekâleti, Adliye Vekili, asla hata etmemiştir. Müsaade buyurursanız belki o toplantıda bulunmayan arkadaşlarımız da vardır, onların yüksek tetkik ve takdirine keyfiyeti bir kere daha arz etmek isterim.

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin tadili haakkında İzzet Akçal ve arkadaşları tarafından verilen tadil teklifinin 13 ncü maddeye taallûk eden müzakeresi sırasında arkadaşım İzzet Akçal, buraya çıktı ve şöyle beyanda bulundu. Geçen defa okudum. Bir kere daha tekrar etmeyi adalet ve hak adına vazife addederim.

«Müddetten kazanmak hususundaki hükümleri tamamıyla çıkarmış bulunmaktayız. Ama kanunun meriyete girdiği tarihe kadar suç işlemiş olanların haliyle halen mer'î kanunun istifadeli hükümlerinden faydalanacaktır. Bu hal Ceza Kanununa, hukuk prensiplerine tamamıyla uygun olan bir mütalâadır.» Biraz sonra, Muammer Alakant sözcüden şunu soruyor :

«Asri ceza evlerinde bundan evvel olduğu

gibi cezalar tenkise tâbi tutuluyor mu, tutulmuyor mu?»

Adalet Komisyonu Sözcüsü Şemi Ergin, cevap veriyor. «Sualinizi iyice duymadım, bir daha lütfeder misiniz?» Diyor.

Muammer Alakant Zonguldak tekrar soruyor, «bundan evvelki ahkâmda olduğu gibi bundan sonra asri ceza evlerinde çektirilecek olan cezaların bir günün iki güne mahsup edilmesi hakkında komisyonun düşüncesi nedir?»

Komisyon Sözcüsü Şemi Ergin, Manisa ; cevap veriyor : «Bu noktaya mâtuf olmak üzere şu mütalâada bulunuyor, yine komisyon olarak kanunun tadilerinin meriyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi baki kalması ve bakıye cezaları hakkında meriyete girecek kanun hükümlerinin tatbikatı uygun bulunmaktadır» diyor.

İzzet Akçal arkadaşımız burada. Şimdi tefsir talebine imza koymuş olan 27 arkadaş da burada.

İZZET AKÇAL (Rize) — Burada yoktum.

ADLİYE VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Komisyon Reisi de burada. Tek bir sada yok. En ufak bir itiraz vârit ve vâkı değildir.

Bu ne demektir? Arkadaşlarım, çok dikkatinizi çekerim, rica ederim. Mühim bir karar veriyorsunuz. Türk cemiyetinin hukuk prensiplerini esastan ve kökten ilgilendirmektedir. Bu his ile halledilecek bir karar değildir.

OSMAN BÖLÜKBAŞI (Kırşehir) — Odanızdaki tertip kadar zarar vermez.

ADLİYE VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Sözcü arkadaşım bunu söylüyor ve kimse itiraz etmiyor. Yani 1 Ağustos 1953 tarihine kadar, kanunun meriyete girdiği tarihte üç günü dört gün, bir günü iki gün sayılacaktır. Fakat bir Ağustostan sonra artık geriye kalan cezası olduğu gibi çektirilecektir. Bu söz, bu ifade hepinizin tasvibinize mazhar olmuştur. O zaman arkadaşlar en ufak bir itirazı göstermemişlerdir. İşte, biz, Hükümet olarak, vekâlet olarak Meclisin bu tecebli eden, yüksek tasvibiniz muvacehesinde, tamamen komisyonun ve komisyon sözcüsünün buradaki beyanının ve kararının ve yüksek tasvibiniz çerçevesi ve ruhu içinde kalarak tatbikatta bulunmuş oluyor.

Şimdi arkadaşlarımız diyorlar ki Türk Ceza kanunun ikinci maddesinde bir (tatbik ve in-

faz) kelimeleri vardır. (tatbik) var bir de (infaz) var. Binaenaleyh (infaz) deyince, 13 neü maddeyi ilgilendirir. Geçen defaki mâruzatımda o (infaz) ın niçin, neden ve ne sebeple ikinci maddenin sonuna konulduğunu arz ve izah etmiştim. Bir kere daha onu tekrar etmek suretiyle baş ağrısı vermek istemem.

Arkadaşlarım, binlerce talebe yetiştirmiş, hâkim yetiştirmiş olan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku ve Ceza Usulü Ordinaryüs Profesörü Tahir Taner'in (Gürültüler, lüzum yok sesleri) Rica ederim hata mı yapmışız... Bu Ordinaryüs Profesör, binlerce talebe yetiştirmiş olan bir salâhiyetli şahsiyet ve otoritedir. Milletlerarası Ceza Hukukunda âza olan, şahsiyet olan bir insanın eserini bir kere daha okuyacağım (Olmaz, lüzumu yok sesleri) ve yüksek kararımız ve takdirinize her şeyi bırakacağım. Müsaade ederseniz bir sayfasını okuyacağım. Ve yüksek (Gürültüler) takdirinize bırakacağım...

İZZET AKÇAL (Rize) — Reis Bey, demin ben okuyayım dedim, mevzu haricine çıkamazsınız diye okutturmadınız, niçin Vekilin okumasına müsaade ediyorsunuz?

REİS — Hüsniyetten bahsettiğini ilâve edeyim...

ADLİYE VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Çünkü bu esasları ve bu hakikatleri hisle bertaraf etmek, hiç kimsenin hakkı yoktur. Bu kanun çıktıktan sonra, Türk Ceza Kanununun o maddelerinin tadilini tazammun eden o tadil kanunu çıktıktan sonra bu Ordinaryüs Profesör Tahir Taner şu kitabı çıkarmıştır. Müsaade ederseniz aynen okuyorum: «Eski 13 neü maddede üçüncü devrede üç günün dört gün, ve dördüncü devrede bir günün iki gün sayılacağı tasrih edildiği halde yine bu madde fazla sayılmaları tamamen kaldırılmıştır. 1 Ağustos 1953 ten sonra işlenen suçların failleri hakkında hükmedilecek ağır hapis cezası ile o tarihten evvel işledikleri suçlardan dolayı mahkûm oldukları ağır hapis cezasının birinci ve ikinci devresinde bulunanlar hakkında bu yeni hüküm tatbik edilecek ise de kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üçüncü ve dördüncü devrede bulunan ve fazla sayılmaları istifade etmeleri kabul edilmiş olan mahkûmlar hakkında ne muamele yapılacağı keyfiyeti üzerinde biraz durmak iktiza eder. İyi hal

gösterdikleri eihetle mükâfatlandırılmış bulunan bu kabîl mahkûmların, yani üçüncü ve dördüncü devreye girmiş olan mahkûmların, diğerlerinin değil; bakıye cezaları için bir müktesep hak tanınması ve bunu intikali bir hüküm olan yani bir tesis ile kanunda ayrıca tasrih etmek çok uygun olurdu. Böyle bir hüküm konmamış olduğuna göre, meseleyi bir hal suretine bağlamak lüzum ve zarureti vardır.»

Şimdi maddenin B. M. Meclisine, dikkatini rica ederim muhterem arkadaşlarım, müzakeresi sırasında Adalet Komisyonu adına, bu komisyonun sözcüsü kanun tadillerinin meriyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi baki kalmak ve bakıye cezaları hakkında meriyete giren kanun hükümlerinin tatbiki uygun bulunmaktadır, demiş. Bu sözler hiçbir itirazı davet etmemiş bulunduğu için bu görüş Yüksek Meclisçe de tasvibedilmiş demektir.

Şu hale göre 1 Ağustos 1953 tarihine kadar olan fazla saymalar mahfuz kalacak ve fakat o tarihte artık hiçbir fazla sayma mevzuubahis olmayacaktır.

Tekrar ederim ki, diyor, bakınız arkadaşlar, sözü geçen mahkûmlar, yani asri cevalerinde bulunan mahkûmların bakıye cezaları için de müktesep hakkı tanıyan sarih bir hükümün kabul edilmesi çok yerinde ve âdilâne olurdu.

İşte arkadaşlarım, icraatımızı, tatbikatımızı bugün binlerce hâkim ve talebe yetiştirmiş olan en salâhiyetli bir profesör dahi teyit ve tekidetmiş bulunmaktadır. Nitekim bu tesisi huzurunuzda getiren arkadaşlarımız da bu profesörün şu son ifade ettiği noktaya mutabık olarak intikali bir hüküm, bir tesis hükmü ile yüksek huzurunuzda geldiler. Adalet ve hakkı bu suretle burada hâkim kılmak istedikler. Bizim tatbikatımız, yüksek tasvibinize dayanmaktadır. Bizim tatbikatımız, en yüksek, en salâhiyetli insanların işaret ettiği noktaya istinadetmektedir. Yüksek takdir yine sizindir.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Okuduğunuz Tahir Taner'in mütalâası, görüyoruz ki, tamamen sözcünün beyanatına istinadetmektedir. Sözcü bu beyanını, 13 neü maddenin kabulünden evvel mi söylemiş, yoksa kabulünden sonra mı?

ADLİYE VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Ankara) — Hakikaten cevap vereyim. 13 ncü madde geçmişe teşmil edilecek mi, edilmiyecek mi diye bir şeyi mâruzatımın değilki. 13 ncü madde üç gün, iki günün bir gün sayılmıyacağını tazammun etmektedir. Bu bir usuli hükümdür. Makable teşmil edilip edilmiyeceği asıl Ceza Kanununun 2 nei maddesini ilgilendirir.

MÜFİT ERKUYUMCU (Balıkesir) — Bunlar cevap değildir. Lûtfen evvel mi, sonra mı? Bunu söyleyiniz.

ADLİYE VEKİLİ OSMAN ŞEVKİ ÇİÇEK-DAĞ (Devamla) — Zabıtlar buradadır. Zonguldak Milletvekili Muammer Alakant mütemadiyen söz istemiş, madde o sırada reye konulmuş, yine söz hakkının mahfuz tutulması suretiyle komisyon sözcüsünden sual sorulmuştur.

Arkadaşlar diyor ki; dört günün üç gün, iki günün bir gün sayılmaması hakkında bir madde kabul etmiş bulunuyorsunuz, bu maddeyi kabul ettiniz, peki diyor artık bundan sonra üç gün dört, bir gün iki gün sayılacak mı? Asıl tefsir mevzuu olan bu noktayı ortaya koymuş bulunmaktadır. Komisyon sözcüsünün komisyon kararına dayanarak verdiği izahat ve Yüksek Heyetinizin tasvibi, tezahür eden noktai nazarı maddeyi tamamen tavzih ve tefsir etmiş bulunmaktadır efendim.

Şimdi arkadaşlar, pürtelâş, hâzî arkadaşlarımız hata ettiğimizi söylüyor ve mütemadiyen müdahale ediyor.

Biz, vekâletimizin en salâhiyetli ve en mühim insanları ile, Temyiz Mahkemesinin en salâhiyetli insanları ile istişare ederek ve sayın profesörün de noktai nazarını alarak komisyonun ve Heyetinizin tasvibinin yüksek mâna ve şumulüne dayanarak tatbikatı yapmış bulunuyoruz. Takdir, Yüksek Meclisindir.

REİS — Feridun Fikri Düşünsel.

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Sayın Adalet Vekili arkadaşımız, yapılmış olan her hangi bir tatbikattan bahsediyor ve bu tatbikattaki noktai nazarı müdafaa ediyor.

Biz, henüz bu safhada değiliz. Her hangi bir tatbikat üzerinde münakaşanın ne şekilde cereyan edeceğini İctüzük tâyin eder, böyle bir mevzu karşısında. Meclisçe tesisine mahal ol-

madığına ve tefsir yapılmasına karar verilmiştir. Binaenaleyh müzakere için, bu kısmı lüzumsuzdur, zaittir, beyhude yere Meclisi işgaldir. (Bravo sesleri). Onun için doğruca tefsir üzerinde, Meclisin vermiş olduğu karara tevfikan tefsir fıkraları üzerinde müzakereyi teksif edelim.

REİS — Esasen müzakere tefsir hakkındadır, rica ederim. (Kifayet sesleri). Kifayeti reye koyacak zaman gelmedi.

Sıra itibariyle söz. Halil Özyörük'ün efendim.

Beyefendi, tefsir fıkrası hakkında konuşulmaktadır. Çok rica ederim, esasa girmeyin.

HALİL ÖZYÖRÜK (İzmir) — Efendim, bir husus var ki bunu yüksek nazarlarda belirtmek mecburiyetindeyim.

Hakikaten Adalet Encümeninde bu mesele mevzu bahis oldu, arkadaşlar ikiye ayrıldılar, bir kısmı şöyle dedi, bir kısmı hilâfını söyledi.

REİS — Hepsini Meclis halletti efendim, rica ederim. Tefsir hakkında konuşunuz.

HALİL ÖZYÖRÜK (Devamla) — Tefsir hakkında.

Muhterem arkadaşlar, hepinizin malûmudur, hukukta değişmez bir kaide vardır; bir hâdis, vukubulduğu zaman cari ve mer'i olan kanun hükümlerine tâbidir. Onlarla hallolunur. Zaten Ceza Kanununun ikinci maddesi bunu halletmiş buna mütenazır olarak, diğer usuli kanunlarda yer almış hükümler hep bu prensipten çıkmaktadır. Binaenaleyh şimdi eski 13 ncü madde mer'i bulunduğu zamanda vukubulmuş olan bir hâdis bu 13 ncü madde hükümleri dairesinde hallolunur. Ve infaza taallûk ettiği için zaten tatbikle infazı ayırmadık. Dedik ki ayırlamaz. Bu bir küldür. Binaenaleyh icra, hükmün bir safhasıdır. Bu itibarla heyeti umumiyesini kül halinde mütalâa etmek lâzımgelir. 13 ncü madde, infaza taallûk ediyor. Binaenaleyh ikinci madde hükümleri dairesinde eski kanunla yeni kanun hükümleri tearuz ettiği takdirde hangisi suçlunun lehinde ise o kanun tatbik olunur. Bu bedihi, mütearife halinde bir kaidedir, bir hükümdür. Bütün medâni milletler kanunlarında yer almış olan bu mevzuun, bu hükmün bizde başka türlü anlaşılmasına da imkân yoktur. Bunun, kıyamet kadar geçmiş hâdiselerde tatbikatı vardır. Hâdis ve ikinci madde hükümleri meydandadır. Bunun için kıyamet ka-

dar söylendi. Tahir Taner'in, bilmem kimin mütalâası hiç kimseyi takyidetmez.

Muhterem Adliye Vekili arkadaşımız, çok iyi takdir ederler ki avukat buldukları sırada bir hâdiseyi mahkeme huzurunda müdafaa etmek kendi noktai nazarlarını yürütebilmek için birçok profesörlerin mütalâalarını dermeyan ederlerdi. Fakat hâkim, hiçbir zaman bu mütalâa ile mukayyet değildir, onun mütalâası hilâfına karar verebilir.

REİS — Bu mevzuu tekrar dönmiyelim efendim.

HALİL ÖZYÖRÜK (Devamla) — Bir kısım profesör, böyle söylemişse seksen tanesi de aksini söylemiştir. (Reye sesleri).

Halis Tokdemir. (Vazgeçti sesleri).

Mahmut Güçbilmez.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Arkadaşlar, Yüksek Heyetinizin tezahüratına tâbi olarak kısaca konuşacağım, berveçhi peşin arz ediyorum, müzakere mevzuunun da münhasıran tefsir metni olduğunu bilerek mâruzatta bulunuyorum.

Arkadaşlar, Müfit Erkuyumeu arkadaşımızın ve ona iltihak etmiş arkadaşlarımızın takdim etmiş oldukları tefsir metnini bendeniz de tetkik ettim. Bu metin bu Yüksek Mecliste gerek evvelki celselerde, gerek bu celsede yapılmış olan bütün müzakerelerden hâsıl olan ve Mecliste evvelce izhar olunan, büyük ekseriyetle izhar olunan, umumi kanaati her veçhile ifade ve beyan eden ve o şekilde mevzuumuzu metin haline getiren bir takrirdir. Buna inanarak bendeniz, tefsir talebine imza koydum. Uzatmadan arz edeceğim ki, bu tefsir teklifinin kabulü ile işin içinden külliyyen Yüksek Meclisiniz çıkmış olacaktır.

Naçiz bir hukukçu olarak ve buna inanarak imza koydum. Hakkın adaletin ve isabetin burada olduğuna inanıyorum arkadaşlar. (Alkışlar).

REİS — Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım; buraya çıkan arkadaşlarımızın hemen hepsi veyahut büyük ekseriyeti, sözlerini daima şu esasa bina ettiler. Yalnız benim konuşacaklarımın aleyhindeki arkadaşlarımdan istirham ediyorum, lütfen iyi dinlesinler. Meseleyi ben bambaşka şekilde arz edeceğim.

Daima şu kaideyi gözleri önüne koyarak izahlarını bunun üzerinde bina ettiler. Dediler ki : Her suç, işlendiği zamanın kanununa tâbidir. İnfaza taallûk edenler de eskiye şâmil değildir.

Hayır arkadaşlar, her suç, mutlak surette işlendiği zamanın kanununa tâbi değildir. Diyecekler ki : Bu sizin iddianızdır. Deminki de sizin iddianızdı. Sizin gibi ben de vesikalarımınla kendi fikrimi teyiditmeye uğraşacağım.

1935 Berlin Ceza Kongresinde (Gürültüler).

Arkadaşlar, asabi bir mizaca sahibim, müsaade buyurun.. Kaç gündün beri bu şekilde, bu mevzu üzerinde konuşmak istedik. Sözlerimiz, hep birer kifayet takriri ile kesildi. Veya gürültü ile..

Her suç işlendiği zamanın kanununa tâbidir, deniyor. Bendeniz, niçin bu kadar herkesin bildiği bir mevzuu, iki kere iki dört eder kadar sarîh bir meseleyi başka türlü düşündüm diye kendi kendime sordum. Koca bir Adalet Bakanlığının, salâhiyetli kimseleri, bunu niçin böyle düşündüler? Hakikaten bu arkadaşların dediği gibi iki kere iki dört eder kabîlinden katî bir kaide ise bizi başka düşüncelere sevk eden şey ne idi? Oturdum, uğraştım. Bendeniz de arkadaşlar gibi hukuk mektebinden çıktım, fakat fazla ilmî sahaya girmedim. Ama bana tesir yapan şey nedir, diye düşündüm, o zaman okuduğum hukuk eserleri aklıma geldi. Şiddetlenen cezaların makâbline şümülû olmaması, lehte olanların şümülû doğru ve fakat cezanın hukuki mahiyetini değiştirmeyip yalnız tenfiz tarzını değiştiren kanun hilâfına sarahat olmadıkça evvelce hükmedilmiş olan cezalara da şâmilidir ve 1935 te Berlin Ceza Kongresi de bu kararı vermiştir. Ve bu kongrede raportör olan Profesör Kadeeka bunu izah ederken aynen şöyle söylemiştir : Bu, biraz fazla ıstırap verici olmakla beraber müessir olan yeni bir tedavi usulünü, hastayı iyi etmek istiyen bir hekimin, hastasını, sen yeni usulün keşfinden evvel hastalandın, diye bundan mahrum etmesine muadildir.

Demek oluyor ki arkadaşlar; katî olmasa bile, bâzı kanunların geçmişe şâmil olduğu da vâkıdır. Bâzı hukukçu arkadaşlarımız da böyle düşünmüşlerdir. O halde Adliye Vekâletindeki hukukçu arkadaşlarımız da bu şekilde bir tabika geçerken onların bu hareketi, iki kere iki

dört eder şeklinde açık olan bir hukuk kaidesine muhalif hareket etmişlerdir şeklinde telâki edilemez.

Tefsir ile tesis arasında, mevzu itibariyle, çok büyük bir farkımız yoktur. (O haloldu sesleri). Onu hallettiniz. İster tefsir, ister tesis yapmız. Her ikisinde de zater makabline teşmil edip, onları istifade ettireceksiniz. Fakat şimdi, geliyorum, tefsir fıkrasının nasıl olması lâzıgeldiğine.

Muhterem arkadaşlarım; burada da üç hususu nazarı itibara almak lâzımgelir.

Bu yeni kanun kimlere şâmil olmayacak? Asri ceza evlerine girip de eski kanunun tenzilâtli hükmünden istifade etmeye başlamış olanlara mı? Yoksa her ne olursa olsun, bu kanunun meriyetinden evvel hükmü kesbi katiyet etmiş olanlara mı? Yoksa o kanunun meriyetinden önce işlenmiş olan bütün suçların faillerine mi?

Eğer bugünkü mevzuubahis fıkranın tefsirini kabul ettiğiniz takdirde 8 - 10 sene sonra yakalanıp hüküm giyecek bir faili 10 - 12 sene evvelki infaz sistemine tâbi tutacaksınız. Bu infaz sistemini onlar için bekleteceksiniz.

Görülüyor ki, bu maddeten imkânsızdır. Nitekim aynı zamanda birkaç türlü rejimi tatbik mecburiyeti hâsıl olur. Nitekim tefsir talebeden arkadaşımızın tefsir fıkrası ile esbabı mucibeyi okuyunuz, göreceksiniz ki onun dahi esbabı mucibesıyla tefsir fıkrası birbirinin aynı değildir. Ve tahtesuurunda onu zorlayan tesir daima bir mahkûm olmuştur. Fakat tefsir fıkrası fail diye gelmiştir. Esbabı mucibeyi okuyunuz: Bakın, 3 ncü satırda (hükümlülere), ikinci fıkrada (hükümlülerin)(infaz muamelâtı) ve (hükümlünün çekeceği ceza) tâbirleri vardır. Görüyorsunuz ki esbabı mucibede yukardan aşağı bahsedilen suçluların vasfı hükümlülüktür. Fakat tefsir fıkrası mahkemeye verilmemiş olsa dahi bütün suçlulara şâmil olacak kadar geniştir. Görüyorsunuz ki, esbabı mucibe ile tefsir fıkrasının irtibatı yoktur. Esbabı mucibe doğrudur. İnfaz hükümlülerine aittir. Ve zaten tefsir fıkrası öteden beri, komâsyonda da söylediğim gibi, hukuki anlayışı tahtesuurunda arkadaşımı mahkûma doğru sevk etmiştir. Fakat tefsir fıkrasında suçun failinden, fiilden bahsetmiştir.

MAHMUT GÜÇBİLMEZ (Bolu) — Yeni fıkra üzerinde konuş...

MAHMUT GOLOĞLU (Devamla) — Tamamen tefsir fıkrası üzerinde konuşuyorum. Tefsir fıkrası yapacak olsanız dahi bu yapacağınız tefsir fıkrasının kimlere şümulü olacağı noktasından Yüksek Heyetinizi hassasiyete davet ediyorum. Eğer esbabı mucibeye uygun bir tefsir yapacaksanız teklif, esbabı mucibeye uygun değildir. O halde uygun bir tefsir fıkrası yapmak yoluna gidelim. Ama diyebilirsiniz ki istisnalar olur.

Evvelce verdiğim önergede tesisten bahsetmiştim. Şimdi o kapı kapanmıştır. Fakat bir müktesep hak olabilmek için evvelâ iktisabedilmiş bir hak olmak lâzımdır. Eski ahkâmdan istifadeye hak iktisabı, ancak iş esası üzerine müesses asri ceza evlerine girmiş olmakla mümkündür. Şu halde yeni ahkâmı tefsir ederken, yani eskiye şâmil değildir, diye bir tefsir fıkrası yaparken, fikrim şudur ki, tefsir fıkrasının içinde, kanunun meriyetinden evvel işlenmiş bütün suçların failleri değil, bu kanunun meriyetinden evvel bir hakkı müktesep olarak iş esasına müstenit ceza evlerine girmiş olan suçlulara şâmil olmadığı yolunda, tefsir buyurursanız mesele, işin esasına uygun olarak halledilmiş olur. Mâruzatım bu kadardır.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Ankara) — Sayın arkadaşlarım; ben hayatı tatbikatiyemde dahi kendime; esası göz önüne alınmış kıyasları nazara alarak ve vakıaları canlandırarak muhataplarımı iknaa çalışmış bir arkadaşımı.

Şimdi, Sayın Goloğlu arkadaşımız 1935 senesinde Almanya'da kurulan bir ceza kongresinden bir fıkra aldı, okudu.

Hatırlarsınız arkadaşlar, bu kongre, Hitler devrinde toplanmış bir kongredir. Sonra yine hatırlarsınız ki, Hitler şahsi kararlar kanunsuz suç yaratmış bir adamdır ve Hitler, kararname ile adam asmış bir adamdır.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Beynelmîlel bir ceza kongresidir, beynelmîlel.

HÂMİD ŞEVKET İNCE (Devamla) — Yürürlükte bulunan, mer'i ve muta olan şeyler muhakkak ki kanun hükmüdür.

Bir kongre, bir beyan, her hangi bir mütalâai hukukiye nasıl kaldırır kanun hükmünü ortadan? Ben bunu anlamam.

Sözcünün buradaki beyanı dikkate alındı

diye Ceza Kanununun gayet sarîh olan 2 nci maddesi hükmü kaldırılmaz. Filhakika sarahat olmıyan yerlerde delâlete itibar edilir. Ama sarahati mevcuda bizi başka türlü düşünmekten alıkoyar.

Arkadaşlar, size bir misal olmak üzere bir madde vereceğim: Bizim 1632 sayılı Askerî Ceza Kanunumuz vardır. Bu kanun çıktığı vakit muvakkat maddesinde bakın ne diyor, tamamen hâdisemize mutabik: «Bu kanunla konulan cezalar, bundan evvelki kanunlarda yazılı cezalardan daha hafif olduğu takdirde, bu kanunun meriyete konulduğu tarihte hükmedilmemiş olan suçlarla eski kanuna göre hükmedilip henüz infaz edilmemiş veya infaz edilmekte bulunan hükümlerde dahi tatbik olunur.» Kanun sarıhtır. Bizim dâvamızı tamamen pürnür hale getiriyor.

Şimdi, arz edeyim; diyorlar ki, usuli bir hükümdür bu 13 ncü madde.. Asla, asla usuli bir hüküm değildir. Uuli hükümlerde bile, müktelep hakka taarruz olunamaz. Buna dair ilmî, kazai ve metnî bir hüküm getirirlerse kendilerine teşekkür eder kararımızdan döneriz. Biz burada, bir inat dâvasını yürütmek için konuşuyoruz arkadaşlar. (Bravo sesleri) Biz burada millete, ilmimiz ve bilgimizle yürürlükte olan hükümlerin, muteber olan hükümlerin müeyyidesini göstermek suretiyle hakikat yolunu arz ediyoruz.

Şimdi burada bendeniz bir şey arz edeceğim, Adliye Encümeni sözcüsünden ve Adliye Vekilinden bir şey soracağım. (Lüzum yok sesleri)

Eğer 13 ncü madde usuli bir hükümse, bunun içinde şayet; mahkûmların eline kelepçe, boynuna lâle, ayaklarına pranga vurulacaktır dense idi, yani 13 ncü madde çıkmadan, eskiden mevcut olan hüküm yürürlükte iken, bu 13 ncü maddeyi bu şekilde değiştirdirseydik deseydik ve kanunun altına da, işbu kanunun meriyeti neşri tarihinden muteberdir, deseydik, usuli bir hüküm olduğu halde Ceza Kanununun ikinci maddesi gayet açık şekilde meydanda durduğuna göre bu bir usuli hükümdür diye vurun kelepçeyi, vurun prangayı, vurun lâleyi şu mahkûmlara mi diyecektir?

Arkadaşlar, hafifletici cezalar benim bildiğim ve dünyanın bildiği daima makable şâmilidir. Böyle bir hüküm, asırlardan beri yürümüş gelmiştir. Şimdi bid'atı seyyie yaratıyoruz.

Efendim, tesis yoluyla huzuruza gelmek dahi ve bunu müdafaa etmek dahi yapılan hatanın itirafıdır. Bence, yani kanun metniyle buraya gelmek dahi yapılan hatanın itirafıdır. Peygamber bile hata eder, Vekil Bey! Ne oluyor-sunuz. Hatasız insan olur mu? Zaten Adalet Vekâletinin bir şüphesi olmasaydı altı tane tamim yazar mıydı 13 ncü madde hakkında? Altı tane tamim yapıyor, bunun icabı ne? Lütfen söylesinler.. Kazai meselelerde hâkime, saveıya tamim yapılmaz. Bu da gösteriyor ki, Adliye Vekiline ortada her halde üzerinde durulacak bir mevzu vardır. Evet kazai meselelerde tamim olmaz arkadaşlar. Hâkim maddeyi okur ve anladığı gibi tatbik eder, içtihat tesis eder, hükmünü verir. O halde bu madde hakkında niçin altı tane tamim yapmamıştır Adliye Vekili?

Arkadaşlar, yekûnunu bilmiyorum, binleri aşan vatandaşların haksız yere mahkûm bırakılmaları adaletsizdir, günahdır. Bugün bu hal dokuz aydır devam ediyor. Bundan sonra da devamına müsaade etmeyin, artık kâfi. Tefsir fıkrasını reye koyun. (Reye sesleri)

REİS — Remzi Bucak.

MÜFİT ERKUYUMCU (Bahkesir) — Usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Remzi Bucak, durunuz. Usul hakkında takaddüm ettiler.

MÜFİT ERKUYUMCU (Bahkesir) — Efendim, kifayeti müzakere takriri verileli belki yarım saat oldu, bir saatten fazla oldu. Bundan sonra yedi sekiz arkadaş konuştu. Tüzük mucibince kifayeti müzakere takriri ne zaman reye konur, bunu Riyaset daha iyi takdir eder.

OSMAN BÖLÜKBAŞI (Kırşehir) — Muhalefete söz vermek icabettiği zaman.

REİS — Riyaset makamı, Müfit Erkuyumcu'nun bildiği gibi, kifayeti müzakerenin ne zaman reye konulacağını sühuletle izah ve takdir eder. Bütün konuşan arkadaşların hepsi, aynı şekilde konuşmuştur. Yalnız Mahmut Goloğlu, başka türlü konuşmuştur. Konuşacak arkadaşlardan kimin lehte, kimin aleyhte konuşacağını bilecek şekilde bir keramet sahibi de değiliz. Bunu bilmediğimize ve alınmış bir karar da olmadığımıza göre müzakereye devam ediyoruz.

Remzi Bucak.

REMZİ BUCAK (Diyarbakır) — Muhterem arkadaşlar; müzakere mevzuu olan tefsir tale-

binde imzası bulunan bir arkadaşınız. sıfatıyla bazı noktaları arz etmek mecburiyetini hissediyorum.

Muhterem arkadaşlar; tefsir mecburiyetini hissettiren ve geçen sene meriyete girmiş bulunan 6123 numaralı Kanunun 13 ncü maddesinin tefsirine niçin imza koydum, evvelâ onu arz edeyim.

Geçen sene, hepinizin malûmu olduğu üzere meriyete giren 6123 sayılı Kanun, ondan evvel Ceza Kanununun birçok hükümlerini ortadan kaldırmıştır, yepyeni hükümler ortaya koymuştur. Bu hükümlerin arasında, bilhassa mühim olan, 13 ncü madde idi. 13 ncü madde, evvelce cezalarını kısmen çekerek, yani ayrı ceza evleri sistemi koyan maddelerin tatbiki neticesinde suçluların matlup olan müddeti doldurmadan, ellerini, kollarını sallıyarak dışarıya çıkmalarına sebep olmakta idi. Bu suretle de yepyeni suçların meydana gelmesine sebebiyet veriyordu. Bunun üzerinedir ki, yani, suçların ve suçluların çoğalmasında neticesinde muhterem arkadaşlar hassasiyet göstermişler, birçok maddeleri tadil zımında tekliflerde bulunmuşlar ve bu teklifler, Adalet Komisyonunda birleşmiş bir kül halinde 6123 sayılı Kanun olarak Yüksek Meclisten çıkmıştı. 6123 sayılı Kanun meriyete girdikten sonra evvelce mahkûm olup asri ceza evlerinde cezalarını çekmekte olan bazı kimseler, yani hüsnühal ve hüsnüahlâk sahibi olduklarını göstermiş kimseler lehinde tecelli ettiğini şahsan bendeniz müşahade ettim. Bu tefsir talebinde imzam var. Bendeniz munhasıran eski kanuna göre birinci, ikinci devresini atlatmış, üç ve dördüncü devrede cezası infaz edilmekte iken bu kanunun meriyete girmesi, üzerine bu durumdan mahrum olan insanların çektiği ıstırapları karşılamak için vaz'etmiş bulunmaktayız. Bendeniz hiçbir vakit hatırlarsınız, 1950 senesinde, Af Kanunu mevzuubahis olduğu sırada dahi suçluların alelîtlak cezalarını çekmekte olanların ellerini, kollarını serbestçe sallıyarak hapisane kapılarından başı boş çıkmalarına taraftar değildim. O vakit dilimin yettiği kadar arz ve izah ettim. Bu izahı kürsüden yapmıştım. Buna rağmen Af Kanunu çıkmış, Af Kanununun lütüfkârlığını hazmedemiyen bazı suçlular yine suç işlemekte tereddüt göstermemişler ve Af Kanununun kasdetmek istediği gayeyi tamamen çiğnemiş ve hapisane-

ler yepyeni bir vaziyette dolmuş bulunuyor. Bizim üzerinde durmak istediğimiz nokta, bu tefsir talebinde imzam bulunmuş olmasına rağmen, eğer biz tefsir talebini geniş miyasta alacak olursak, Muhterem Arkadaşım Goloğlu'nun dediği gibi, ki kendisine tamamen iltihak ediyorum; 3 ncü ve 4 ncü devrede bulunanları kasdetmezsek; neyama bir Af Kanunu tedvin ediyor, vaziyete düşmüş oluruz. Bu sebeple bendenizin ıstırhamım, Goloğlu arkadaşımızın temas ettiği şekilde tefsir talebimizi tedvin edelim.

İZZET AKÇAL (Rize) — Tedvin o şekildedir ve maksadınızı tamamen karşılamaktadır.

M. REMZİ BUCAK (Devamla) — Bu suretle hak ve adalet yerine gelmiş olsun. Bu suretle bizim yapmış olduğumuz kanunlar, yerini bulsun. Cezadan kasdedilen gaye tahakkuk etsin. Suçlu, cezasının çektirileceğini bilerek ondan korksun, eğer işliyecekse bir daha suç işlemesin. Bendenizin ıstırhamım budur.

REİS — Kifayet takrirleri vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Mesele anlaşılmıştır. Müzakerenin kifayeti- nin ve Müfit Erkuyumcu tarafından verilen teklifin reye konulmasını arz ederim.

Ankara Mebusu

C. Soydan

Yüksek Reisliğe

Mesele tavazzuh etmiştir. Müzakerenin kifayeti- ni arz ve teklif eyleriz.

Yozgad

Y. Karshoğlu

Konya

F. Ağaoglu

Yüksek Reisliğe

Müzakere kâfidir. Reye vaz'edilmesini arz ve teklif ederim.

Tokad Mebusu

S. Atanç

REİS — Müzakerenin kifayetini reye arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Müzakerenin kifayeti kabul edilmiştir.

Diğer takrirler var, onları da okuyoruz.

Yüksek Başkanlığa

Tefsir talebinin esbabı mucibesi ile tefsir fıkrası tezat teşkil etmektedir. İşbu tezadı gidermek ve tefsirin şümul sahasını vuzuh ile tâyin etmek maksadiyle gereken tefsir fıkrasının

hazırlanması için keyfiyetin komisyona havalesini rica ederim.

Gümüşane
Halis Tokdemir

(Ret ret sesleri)

REİS — Efendim Müfit Erkuyumeu ve arkadaşlarının birinci celsenin sonunda okunan bir takrirleri vardı, ondaki tefsir fıkrasını tekrar okutuyorum :

Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri :

İnfaza taallük eden hükümler sonradan neşredilerek meriyete giren bir kanunla ağırlaştırıldığı takdirde, ağırlaştırıcı hükümler makale şâmil olmayıp meriyete girdiği tarihten sonra işlenen suçların faillerine tatbik olunur.

REİS — Aykırı olan teklif, komisyona gitmesine dair Halis Tokdemir'in teklifidir. Bu teklifi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... (Anlaşılmamıştır sesleri). Komisyona gitmesi hakkındaki teklif en aykırı tekliftir. Onu reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Teklif reddedilmiştir.

Yüksek Reisliğe

Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin tefsiri hakkındaki teklifin açık oya vaz'ını arz ve teklif ederiz.

Çanakkale
N. Kirişcioğlu
Aydın
N. Geveci
Konya
H. Aydıner
Zonguldak
A. Yurdabayrak
Zonguldak
S. Başol
Ankara
H. Bulgurlu

İzmir
P. Arat
Gümüşane
H. Tokdemir
Tokad
H. Ökeren
Denizli
F. Başaran
Ankara
M. Bayramoğlu
Kütahya
R. Koçak

Sivas

İ. Duygun

Bilecik

K. M. Kurkut

Maras

A. Bozdağ

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — 136 nci maddeyi okuyun. Yapılmaması lâzımdır. (Gürültüler) (Takrir okunsun sesleri).

FERİDUN FİKRİ DÜŞÜNSEL (Bingöl) — Neyi reye koyuyorsunuz, reyimizi nasıl istimal edeceğiz.

REİS — Müsaade buyurun efendim, her mebus kendi kalbinden geçenin yalnız kendi kalbinden geçtiğini zannetmesin, sizi temsilen idareyi deruhde eden Riyasetin de anlayışa sahip olduğunu kabul buyurun, rica ederim. Şimdi ortada Müfit Erkuyumeu'nun teklif ettiği tefsir fıkrası vardır. Onu açık oya arz edeceğim.

Müfit Erkuyumeu'nun tefsir fıkrasını kabul edenler... beyaz, kabul etmeyenler kırmızı, müstenkilfer yeşil rey vereceklerdir.

Şimdi kur'a ile seçim bölgesini tâyin ederek reylerin istihsaline başlayacağız.

İzmir seçim mıntakasından başlayarak reyleri topluyoruz.

(İzmir dairei intihabiyesinden başlanarak reyler toplanıldı).

REİS — Reyini kullanmayan arkadaşlar varsa lütfen reylerini kullansınlar...

Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Tefsir fıkrası hakkındaki açık rey neticesini arz ediyorum. (161) rey verilmiştir. (94) kabul, (59) ret, (12) çekinsendir. Nisap yoktur, gelecek İnikatta tekrar reye konacaktır.

TEVFİK İLERİ (Samsun) — Dâva kazanılmıştır...

REİS — İttihaz buyurulan karar dairesinde yarın saat 15 te toplanılmak üzere celseyi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,30

Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin tefsirine mütaallik takrire verilen reylerin sonucu

(Nisap yoktur)

Âza sayısı : 487
 Rey verenler : 161
 Kabul edenler : 94
 Reddedenler : 59
 Müstenkifler : 12
 Reye katılmıyanlar : 301
 Açık mebusluklar : 21

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Abdullah Güler
 Süleyman Kermaa
 Kemal Özçoban
 Salih Torfilli
 Ahmed Veziroğlu
AMASYA
 Hâmit Koray
ANKARA
 Sadri Maksudi Arsal
 Osman Talât İltekin
 Hâmid Şevket İnce
 Cevdet Soydan

ANTALYA

Burhanettin Onat
AYDIN

A. Baki Ökdem
BALIKESİR

Müfit Erkuyumeu
BİNGÖL

Feridun Fikri Düşünsel
BOLU

Mahmut Güçbilmez
BURSA

Selim Herkmen
 Sadettin Karacabey
 Mithat San
 Necdet Yılmaz

ÇANKIRI

Kemal Atakurt
 Kenan Çıgman

ÇORUM

Hasan Ali Vural
DIYARBAKIR
 Nâzım Önen

ERZİNCAN

Şemsettin Günaltay
 Nahid Pekcan

ERZURUM

Fehmi Çobanoğlu
GAZİANTEP

Samih İnal

Ali Ocak

Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
 Arif Hikmet Pamuk-
 oğlu

GÜMÜŞANE

Ahmet Kemal Varınca
İÇEL

Aziz Köksal

ISPARTA

İrfan Aksu

Tahsin Tola

İSTANBUL

Salamon Adato
 Bedri Nedim Göknil
 Seyfi Oran
 Celâl Türkgeldi
 Sani Yaver

İZMİR

Pertev Arat

Cihad Baban

Avni Başman

Behzat Bilgin

Necdet İncekara

Halil Özyörük

KARS

Lâtif Aküzüm

Mehmet Bahadır

Esat Oktay

Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Rifat Taşkın

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı

KOCAELİ

Saim Önhon

Hüsnü Tür kand

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
 ğaoğlu

Sıtkı Salim Burçak

Ziyad Ebüzziya

Saffet Gürol

KÜTAHYA

Meddet Alkin

MALATYA

Esat Doğan

Mehmet Sadık Eti

Nuri Ocakcıoğlu

Abdülkadir Özbay

Lütfi Sayman

MANISA

Fevzi Lûtfi Karaos-
 man oğlu

MUĞLA

Yavuz Başer

Cemal Hünel

NİĞDE

Halil Nuri Yurdakul

ORDU

Feyzi Boztepe

Naşit Fırat

Hamdi Şarlan

RİZE

İzzet Akçal

Kemal Balta

Mehmet Fahri Mete

SAMSUN

Tevfik İleri

SEYHAN

Zeki Akçal

Sinan Tekelioğlu

SİİRD

Mehmet Daim Süalp

Cemil Yardım

SİVAS

Sedat Zeki Örs

TEKİRDAĞ

Zeki Erataman

TOKAD

Sıtkı Atanç

Ahmet Gürkan

Mustafa Özdemir

TRABZON

Salih Esad Alperen

Naci Altuğ

Saffet Baştımar

TUNCELİ

Hasan Remzi Kulu

VAN

Kâzım Özalp

YOZGAD

Yusuף Karşlıoğlu

ZONGULDAK

Fehmi Açıköz

Hüseyin Balık

Rifat Sivişoğlu

[Reddedenler]

ANKARA
Muhlis Bayramoğlu
Ömer Bilen
Hamdi Bulgurlu
Osman Şevki çiçekdağ
AYDIN
Nail Geveci
Lûtfi Ülkümen
BOLU
Vahit Yöntem
BURSA
Hulûsi Köymen
ÇANAKKALE
Nusret Kirişcioğlu
DENİZLİ
Baba Akşit
Fikret Başaran
Ali Çobanoğlu
DIYARBAKIR
M. Remzi Bucak
ELÂZİĞ
Suphi Ergene
Ömer Faruk Sanaç

Mehmet Şevki Yazman
Hâmit Ali Yöney
GAZİANTEB
Cevdet San
GİRESUN
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmn
Tahsin İnanç
Doğan Köymen
Mazhar Şener
GÜMÜŞANE
Halis Tokdemir
Kemal Yörükođlu
İZMİ
Osman Kapani
KARS
Abbas Çetin
Veyis Koçulu
KASTAMONU
Sait Kantarel
Hayri Tosunođlu
KAYSERİ
Yusuf Ziya Turgut

KIRŞEHİR
Rifat Özdeş
KOCAELİ
Hamdi Başak
Yeredoğ Kişioğlu
KONYA
Hidayet Aydın
Himmat Ölçmen
Murad Âli Ülgen
KÜTAHYA
Yusuf Aysal
Besim Besin
Ahmet İhsan Gürsoy
Remzi Koçak
MANİSA
Şemi Ergin
Nafiz Körez
Sudi Mihçiođlu
MARAŞ
Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadođlu
Remzi Öksüz

MUĞLA
Nuri Özsan
SAMSUN
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Hâdi Uzer
SEYHAN
Arif Nihat Asya
Tevfik Coşkun
TOKAD
Halûk Ökeren
TRABZON
Süleyman Fehmi Ka-
layciođlu
VAN
İzzet Akın
YOZGAD
Fuat Nizamiođlu
ZONGULDAK
Yunus Muammer Ala-
kant
Suat Başol

[Müstenkifler]

AMASYA
Kemal Eren
ANKARA
Fuad Seyhun
ÇORUH
Mecit Bumin

Zihni Ural
EDİRNE
Mehmet Enginün
Rükneddin Nasuhioğlu
GAZİANTEB
Ekrem Cenani

İSTANBUL
Nazlı Tıbar
İZMİR
Sadık Giz
NİĞDE
Fahri Köşkeriođlu

SAMSUN
İsmail Işın
TOKAD
Fevzi Çubuk

[Reye katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Bekir Oynaganlı
Ali İhsan Sâbis
Avni Tan
Gazi Yiğitbaşı
AĞRI
Kasım Küfrevi
Halis Öztürk
Celâl Yardımcı (Vekil)
AMASYA
İsmet Olgaç
ANKARA
Salâhaddin Benli

Dağistan Binerbay
Ramiz Eren
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
(İ.)
Abdullah Gedikođlu
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
ANTALYA
Fatin Dalaman
Nazifi Şerif Nabel
Akif Sarıođlu
İbrahim Subaşı

Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş
AYDIN
Namık Gedik
Şevki Hasırcı
Eteme Menderes (Vekil)
Cevat Ülkü
BALIKESİR
Vaeid Asena
Salâhaddin Başkan
İsat Budakođlu
Muzaffer Emirođlu

Enver Güreli
Mücteba İştın
Ali Fahri İşeri
Arif Kalıpsızioğlu
Ahmet Kocabıyıkioğlu
Yahya Pelvan
Muharrem Tuncay
Sıtkı Yırcalı (Vekil)
BİLECİK
İsmail Aşkın
Keşşaf Mehmet Kurkut
Talât Oran
Yümnü Üresin (Vekil)

BİNGÖL

Mustafa Nuri Okcuoğlu

BİTLİSNusrettin Barut
Salâhaddin İnan**BOLU**Fahri Belen
Zuhuri Danışman
Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez
Kâmiî Kozak**BURDUR**Fethi Çelikbaş (Vekil)
Mehmet Erkazancı
Mehmet Özbey**BURSA**Raif Aybar
Selim Ragıp Emeç
Agâh Erozan (İ. Â.)
Halûk Şaman
Kenan Yılmaz (Vekil)
Ali Canib Yöntem (İ.)**ÇANAKKALE**Kenan Akmanlar
Süreyya Endik (İ.)
Bedi Enüstün
Nihat İyriboz
Emin Kalafat (Vekil)
İhsan Karasioğlu
Ömer Mart**ÇANKIRI**Kâzım Arar
Celâl Boynuç
Celâl Otman**ÇORUH**Abbas Gigin
Mesud Güney
Ali Rıza Sağlar**ÇORUM**Sedat Baran
Ahmet Başıbüyük
Şevki Gürses
Baha Koldaş
Hüseyin Ortakcioğlu
Saip Özer

Hakkı Yemeniciler

DENİZLİMustafa Gülcügil
Eyüp Şahin
Refet Tavashioğlu**DİYARBAKIR**Ferit Alpiskender
Yusuf Azizioğlu
Mustafa Ekinci
Kâmil Tayş**EDİRNE**Arif Altınalmaz
Cemal Köprülü
Hasan Osma**ELÂZİĞ**

Abdullah Demirtaş

ERZİNCANCemal Göneng (İ.)
Sabit Sağıroğlu
Ziya Soylu**ERZURUM**Saîd Başak
Rıfkı Salim Burçak
(Vekil.)
Bahadır Dülger
Sabri Erduman
Enver Karan
Emrullah Nutku
Rıza Topçuoğlu
Memiş Yazıcı
Mustafa Zeren**ESKİŞEHİR**Muhtar Başkurt
Ekrem Baysal
Ali Fuad Cebesoy
Hasan Polatkan (Vekil)
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu (Vekil)**GAZİANTEP**Galip Kınoğlu
Süleyman Kuranel**GİRESUN**

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANECevdet Baybura
Vasfi Mahir Kocatürk
Halit ZARBUN**HAKKÂRİ**

Selim Seven

HATAYAbdullah Cilli
Abdürrahman Melek
Celâl Sait Siren
Tayfur Sökmen (İ.)**Hasan Reşit Tankut**

Cavit Yurtman

İÇELHalil Atalay
Hüseyin Fırat
Salih İnankur
Refik Koraltan (Reis)
Celâl Ramazanoğlu
Şahap Tol**İSPARTA**Saîd Bilgiç
Kemal Demiralay
Reşit Turgut**İSTANBUL**Enver Adakan
İhsan Altinel
Ahmet Hamdi Başar
Andre Vahram Bayar
(İ.)
Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nihad Reşad Belger
Mithat Benker
Faruk Nafiz Çamlıbel
Fuad Hulûsi Demirelli
Hâdi Hüsman
Salih Fuad Keçeci
Fuad Köprülü (Vekil)
Adnan Menderes (Baş-
vekil)
Ahilya Moshos (İ.)
Mükerrem Sarol
Fahrettin Sayımer
Mithat Sözer
Füruzan Tekil
Ahmet Topcu
Hüsnü Yaman
Senihi Yürüten
İZMİR
Halide Edip Adıvar
Mehmet Aldemir (İ. Â.)
Muhiddin Erener
Tarık Gürerk
Vasfi Menteş
Abidin Tekön
Cemal Tunca
Ekrem Hayri Üstündağ
(Vekil.)
Zühtü Hilmi Velibese**KARS**Fevzi Aktaş
Sırrı Atalay
Tezer Taşkıran
Hüseyin Cahit Yalçın**KASTAMONU**Fahri Keçecioglu
Şükrü Kerimzade
Muzaffer Âli Mühtö
Ziya Termen
Hamdi Türe (İ.)**KAYSERİ**Fikri Apaydın (Reis V.)
İsmail Berkok
Emin Develioğlu
Kâmil Gündeş
Ali Rıza Kılıçkale
İbrahim Kirazoğlu
Mehmet Özdemir**KIRKLARELİ**Mahmut Erbil
Fikret Filiz
Sıtkı Pekkip (İ.)
Faik Üstün**KİRŞEHİR**Halil Sezai Erkut
Elvan Kaman**KOCAELİ**Ekrem Alican
Ziya Atıç
Salih Kalemcioğlu
Mümtaz Kavalcioğlu
Lûtfi Tokoğlu
Ethem Vassaf
Mehmet Yılmaz**KONYA**Rifat Alabay
Kemal Ataman
Remzi Birand
Abdi Çilingir
Ali Rıza Ercan
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
Umran Nazif Yiğiter**KÜTAHYA**Hakkı Gedik
Asım Gündüz
Ahmet Kavuncu
Süleyman Süruri Na-
suhoglu

Ihsan Şerif Özgen (İ. Â.)

MALATYA

Hüseyin Değan
Hikmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Mehmet Kulu

MANİSA

Samet Ağaoglu
Faruk İlker (İ.)
Refik Şevket İnce (İ.)
Adnan Karaosmanoğlu
Muzaffer Kurbanoglu
(Reis V.)

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Muhlis Tümay

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Salâhattin Hüdayioğlu
Nedim Ökmen (Vekil)

Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Mehmet Kâmil Boran
Rıza Erten
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Kemal Türkoğlu
Aziz Uras

MUĞLA

Zeyyat Mandalinci

Nadir Nadi

Nâtik Poyrazoğlu

MUŞ

Hamdi Dayı
Ferit Kılıçlar

NİĞDE

Hâdi Arıbaş
Süreyya Dellaloğlu
Asım Doğanay
Ferit Ecer

Hüseyin Ülkü

ORDU

Refet Aksoy
Hüsni Akyol
Yusuf Ziya Ortaç
Zeki Mesut Sezer
Atıf Topaloğlu

RİZE

Osman Kavrakoğlu
Ahmet Morgil
Zeki Rıza Sporel

SAMSUN

Haşim Alişan
Naci Berkman
Firuz Kesim
Şükrü Uluçay
Hasan Fehmi Ustaoglu

SEYHAN

Remzi Oğuz Arık
Sedat Barı
Yusuf Ziya Eker
Reşad Güllü

Mahmut Kibaroglu

Salim Serçe

Cezmi Türk

SİİRD

Baki Erden
Şefik Türkdogan

SİNOB

Muhtar Acar
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu

Ali Şükrü Şavlı

Muhit Tümerkan

SİVAS

Nâzım Ağacıkoğlu
Ercüment Damalı
İbrahim Duygun
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk

Halil İmre

Rifat Öçten

Bahattin Taner

Hüseyin Yüksek

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz

Hüseyin Bingül

Şevket Mocan

TOKAD

Zihni Betil

Hamdi Koyutürk

Muzaffer Önal

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu

Cemal Reşit Eyüboğlu

Mahmut Goloğlu

Hamdi Orhon

Hasan Saka

Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

Cahid Zamangil

TUNCELİ

Hıdır Aydın

URFA

Necdet Açanal

Feridun Ayalp

Feridun Ergin

Hasan Oral

Celâl Öncel

Reşit Kemal Tinuroğlu

VAN

Ferid Melen

YOZGAD

Niyazi Ünal Aleli

Avni Doğan

Faik Erbaş

Hâşim Tatlıoğlu

Hasan Üçöz

ZONGULDAK

Abdürrahman Boyacı-
giller

Ali Rıza İncealemdar-
oğlu

Cemal Kıpçak

Avni Yurdabayrak

[Açık mebusluklar]

Amasya	1	Manisa	1
Ankara	1	Niğde	1
Bursa	1	Sivas	2
Denizli	2	Tekirdağ	1
Diyarbakır	1	Tokad	1
Kastamonu	2	Trabzon	1
Kayseri	1	Urfa	1
Konya	2	Zonguldak	1
Malatya	1		21

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 27 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 6123 sayılı Kanunla değişen 2 nci maddesinin son fıkrasının tefsiri hakkında tavrı ve Adalet Encümeni mazbatası (4/375)

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 4/375

Karar No 34

15 . II . 1954

Yükse Reisliğe

6123 sayılı Kanunla tadil edilen Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin aynı kanunun 2 nci maddesi karşısında makale teşmil edilemeyeceği yolundaki Rize Mebusu İzzet Akçal ve arkadaşlarının tefsir talebi Umumi Heyette görüşülüp Komisyonumuzun tefsire mahal olmadığına dair raporunun reddi neticesinde Meclis Umumi Heyetine sunulan, Afyon Mebusu Ahmet Veziroğlu'nun, Siird Mebusu M. Daim Süalp'in, Afyon Mebusu K. Özçoban'ın, Balıkesir Mebusu M. Erkuyumcu'nun, Konya Mebusu S. Gürol ve A. F. Ağaoğlu'nun, Trabzon Mebusu M. Goloğlu'nun, İstanbul Mebusu F. H. Demirelli ve Samsun Mebusu F. Tüzel ve Kastamonu Mebusu R. Taşkın ve Manisa Mebusu M. Tümay'ın, Konya Mebusu F. Ağaoğlu'nun tavrıleri Komisyonumuza iade edilmiş olmakla mesele yeni baştan tavrı sahiplerinin ve Hükümetin iştiraki ile görüşüldü.

Komisyonumuzda her şeyden evvel Büyük Millet Meclisinin muhterem âzalarının fikirlerinde tereddüt yaratan komisyon reisi ile sözcüsünün bir beyandan mütevellit ihtilâfının halli meselesi üzerinde duruldu.

Komisyon sözcüsünün, Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin Umumi Heyetteki müzakeresi sırasında Zonguldak Mebusu M. Alakant'ın bir sualine karşı «Komisyon olarak kanun tadillerinin meriyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi baki kalmak suretiyle bakiye cezaları hakkında meriyete girecek kanun hükümlerinin tatbiki uygun bulunmaktadır.» Şeklinde cevap vermiş olmasının bilâhara tefsir talebinin Komisyonunda reddedil-

mesi üzerine komisyon reisinin gerek muhalefet şerhinde ve gerekse Meclis Umumi Heyetinde komisyon sözcüsünün yukarıda arzedilen beyanatının komisyon ekseriyetinin mütalâası alınmadan vâkı sual karşısında şahsan ve fevren verilmiş bir cevap olduğunu iddia ve dermeyan etmesi husularından hangisinin hakikata tevafuk ettiği üzerinde duruldu.

Komisyonumuzun muhterem reisinin de bu müzakerede mevzu bahis münakaşayı hatırlıyamadığını ifade etmesi karşısında komisyon, Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin tadili hakkındaki kanun teklifinin Umumi Heyette müzakeresi sırasında Zonguldak Mebusu Muhammer Alakant'ın sualine karşı verdiği cevabın komisyonun aynı mevzu evvelden derpiş ederek ekseriyetle aldığı karara ve komisyon âzalarının ekseriyetinin fikirlerine tamamiyle uygun bulunduğu ve Reisin beyanının mevzu müzakereyi derhatır edememesi neticesi vâkı olduğu sonucuna vararak bu meseleyi böylece hal ve tesbit ettikten sonra meselenin esasına geçildi.

Meselenin esası müzakereye mevzu olunca ortada iki fikir belirdi. Bunlardan biri mesele- nin tefsir yoluyla halli diğeri ise tefsire mahal olmayıp Meclisin yeni tebellür eden fikir ve kanaati karşısında yeni bir tesis ile halli idi.

Komisyon ekseriyetinin görüşüne göre :

Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin infazın usulüne mütedair bir madde olduğu ve cezaların tenfiz tarzını değiştiren kanun evvelce mahkûm olmuş olup cezasını henüz çekmemiş veya kısmen çekmiş olan şahıslar hakkında da tatbik olunmak lâzımgelir mütalâası

esas alınarak mezkûr 13 ncü maddenin müzakeresi sırasında komisyon sözcüsünün komisyon ekseriyetinin daha evvelden komisyonda açıkladıkları fikir ve mütalâaları ve kendisine verilen direktife istinat ederek Mecliste bir mebusun sorduğu suale karşı «komisyon olarak, kanun tadillerinin mer'iyete girdiği tarihe kadar istifade edenlerin hakkı müktesebi bâkî kalmak suretiyle bakıye cezaları hakkında mer'iyete girecek kanun hükümlerinin tatbiki uygun bulunmaktadır.» yolundaki beyanatı hiçbir mebus tarafından ve bilhassa başka fikirde olduğunu beyan eden tadil ve bilâhara tefsir teklifi sahibi Rize Mebusu İzzet Akçal tarafından da en ufak bir itiraza mâruz kalmadan Umumi Heyetin tasvibine mazhar olması karşısında vâzı kanunun o zamanki fikir ve düşüncesi açık bir şekilde tezahür etmiş olduğuna ve tatbikatın da vâzı kanunun o andaki anlayışına uygun bulunmasına göre ortada tefsiri mucip bir cihet bulunmadığı, ancak tefsir talebi dolayısıyla vâzı kanunun bu kere 13 ncü maddedeki şedit hükümlerin evvele mahkûm olanlara sirayet etmemesi yolundaki tebellür eden fikir ve temayülü neticesinde, bu temayüle uygun olarak bir tesis vucuda getirmek ve 6123 sayılı Kanuna geçici bir madde ekliyerek meseleyi halletmenin hukuk prensiplerine daha uygun olacağı mütalâasına ekseriyetle varılmış bulunmaktadır.

Bu neticede elde edildikten sonra tesis suretiyle vaz'edilecek hükümden kimlerin ve hangi durumda olanların istifade edeceği meselesi ele alınmış ve bu mevzuda da üç esaslı nokta mevzu münakaşa edilmiştir.

Bunlardan birincisi ve en dar mânada olan 6123 sayılı Kanunun mberiyete girdiği tarihte üç günün dört gün sayılacağı 3 ncü devreye ve bir günün iki gün sayılacağı 4 ncü devrelere geçerek fiilen istifadeli müddetlerden faydalanmaya başlamış olması halinde muaddel 13 ncü maddeye göre değil mütebaki cezalarını da eski 13 ncü maddeye göre yine istifadeli olarak tamamlamaları keyfiyetidir. Bu takdirde de karşımıza yine 13 ncü maddenin içerisinde bulunan ve birinci devreyi teşkil eden hücre müddeti çıkmaktadır. Eski 13 ncü maddeye göre hücre müddeti bir aydan altı aya kadar iken yeni 13 ncü maddede bu müddet iki aydan bir seneye çıkarılmış olup mahkûmların bu 13 ncü

maddedeki eski hükümlere tâbi olması fikri daha mülâyim gelmiş ve bu fikri benimsiyen «6123 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1.VIII. 1953 tarihinde iş esası üzerine kurulmuş ceza evlerinde 3 ncü ve 4 ncü devrelere geçmiş olan mahkûmlar hakkında mezkûr kanunun ahkâmını tatbik edilmez» ifadesini bünyesinde toplanan takrir şayanı iltifat görülmiyerek reddedilmiştir.

Diğer bir fikir de 6123 sayılı Kanunun meriyete girmesinden bir gün önce suç işleyen bütün maznunların 13 ncü maddenin eski hükümlerinden istifade etmesidir. Bu fikrin dahi kabulü halinde 6123 sayılı Kanunun meriyete girmesinden bir gün evvel suç işlemiş olanların ki bunların içerisinde henüz cezaları kesilmemiş ve hattâ mahkemeye dahi sevkedilmesine imkân bulunamamış hali firarda olanların dahi mevcudiyeti uzun yıllar 20 - 25 sene gibi bir müddetle iki ayrı infaz sisteminin yan yana tatbiki karşısında tatbikata ve infaz sisteminde bir teşevvüş yaratılacağı gibi bunlar hakkında eski 13 ncü maddenin istifadeli hükümlerinden faydalanmaları neticesine varılacak bir hakkı müktesebin, kazanılmış bir hakkın mevzu bahis olmayacağı mütalâasıyla bu fikir de komisyonda ekseriyet bulamamıştır.

En son mütalâa Tokad Mebusu Halûk Ökçeren ile Maraş Mebusu Mazhar Özsoy'un «6123 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 . 8 . 1953 tarihinden evvel, aleyhlerindeki hüküm kesinleşmiş bulunan mahkûmlar hakkında eski kanun hükümleri tatbik olunur» yolundaki takrirleri münakaşa mevzuu edilmiş ve hakikaten işdikleri suçlardan dolayı muhakemeleri iera edilerek haklarında hüküm verilmiş ve bu hükümün de kesinleşmiş olması karşısında bu gibilerin cezalarını çekerek cezanın infaz şekline mütedair bulunan 13 ncü maddenin gerek hücre müddetini ihtiva eden I. nci devresi ve bundan sonra gelen II. nci devresi ve iş esası üzerine müesses ceza evlerinde çekilen III. ncü ve IV. ncü devrelerin istifadeli müddetlerine tâbi olarak ikmalî müddet eylemeleri hususi Meclis Umumi Heyetinin tebellür eden fikir ve kanaatlerine uygun olması ve adalet haklarına en yerinde cevap verebilecek bir teklif olması karşısında bu takrir ve hile 6123 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 . 8 . 1953 tarihinden evvel, aleyhlerindeki hüküm kesinleşmiş bulunan mahkûmların

eski kanun hükümlerine tâbi olacağı yolunda Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair olan 9 . 7 . 1953 tarih ve 6123 sayılı Kanuna muvakkat bir madde eklenmesi ekseriyetle kabul ve bu yolda karar verilmiş olduğundan Meclis Umumi Heyetine arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Başkan

İzmir

Muhalifim şerh eklidir

H. Özyörük

Kâtip

Balıkesir

Tefsiri lâzımdır tesise muhalifim

V. Asena

Ankara

Muhalifim

O. T. İtengin

Aydın

C. Ülkü

Çanakkale

N. Kirişcioğlu

Kayseri

Y. Z. Turgut

Maraş

M. Özsoy

Tokad

M. Önal

Sözcü

Manisa

S. Ergin

Amasya

İ. Olgaç

Ankara

Tefsir taraftarıyım

H. Ş. İnce

Bingöl

Muhalifim

M. N. Okcuoğlu

Gümüşane

H. Tokdemir

Kütahya

S. S. Nasuhioğlu

İmzada bulunamadı

Tokad

H. Ökeren

Konya

Muhalifim

H. Aydınlar

Muhalefet şerhi :

1. Tefsir teklifinin müzakeresi sırasında komisyon raporunun reddi ile tefsir fıkrasının kabulünü tazammun eden Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun önergesi aynen reye vaz'edilerek kabul edilmiş bulunduğu göre Büyük Meclisçe mesele hakkında katı karar verilmiş ve bu işin tekrar ne komisyonca ve ne Meclisçe müzakeresine imkân bulunmamış iken Adalet Komisyonunca ele alınarak yeniden bir karara bağlanması doğru değildir.

2. Ekseriyetle işin komisyonca müzakeresi kabul edildikten sonra munhasıran tefsir fıkrasının konuşulması icabederken hiçbir lüzum ve kanuni zaruret gösterilmeden tesis yoluna gidilerek rapora bu şekilde bir madde konulmak suretiyle Büyük Meclise teklif edilmesi de İctüzük hükümlerine aykırıdır.

Bu sebeplere ve Mecliste yapılacak müzakere sırasında dermeyan edeceğimiz diğer hususlara binaen komisyon raporuna muhaliftiz.

İzmir

H. Özyörük

Ankara

H. Ş. İnce

Ankara

O. T. İtengin

Konya

A. F. Ağaoğlu

ADLIYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

*Türk Ceza Kanununun Bâzı Maddelerinin De-
ğiştirilmesine dair olan 9 . VII . 1953 tarih ve
6123 sayılı Kanuna Muvakkat Bir Madde
Eklenmesine dair Kanun*

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesine dair olan 9 . VII . 1953 tarih ve 6123 sayılı Kanuna aşağıdaki muvakkat 3 ncü madde eklenmiştir.

MUVAKKAT MADDE 3. — 6123 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 . VIII . 1953 tarihinden evvel aleyhlerindeki hüküm kesinleşmiş

bulunan mahkûmlar hakkında eski kanun hükümleri tatbik olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini İcraya Adalet Vekili memûrdur.

